Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 5 январь • Чоршанба • № 1 (14162) ترکستان TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

Ҳинд заминидаги учрашувлар

Деҳли, 3 январь. (ЎзА махсус мухбирлари А. Каримов ва Ў. Мирзаёров). Бугун тушдан кейин Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Ҳиндистон пойтахти Деҳлига етиб келди. Ислом Каримовни Ҳиндистон раҳбарлари — Президент Шанкар Дайял Шарма ва бош вазир Нарасимха Рао самимий кутиб олди. Таомилга кўра, олий рутбали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди, иккала давлат мадҳиялари янгради. Шу куни Ҳиндистон давлат ва ҳукумат раҳбарлари билан расмий музокаралар бошланди.

Уч кун давом этадиган ташриф мобайнида Ўзбекистон — Ҳиндистон муносабатларини янада ривожлантиришга қаратилган олти битим имзоланади. Улар орасида савдо-иқтисодий, маданий, почта ва телекоммуникация соҳаларидаги ҳамкорлик тўғрисида битимлар бор. Ўзбекистон раҳбари, шунингдек, Ҳиндистон саноати конфедерациясининг йиғилишида нутқ сўзлайди.

Ҳиндистон матбуоти Ўзбекистон раҳбарининг ташрифига катта қизиқиш билан қарамоқда. Оммавий ахборот воситалари, жумладан, телевидение, «Ҳинду», «Экономик таймс», «Ҳиндустан таймс» ва бошқа рўзномалар ўзаро ҳамкорликка оид бир қанча мақолалар эълон қилди. «Таймс оф Индиа», «Пионер» рўзномалари эса Ўзбекистон ҳақида батафсил маълумотларни босиб чиқарди. Президентимизнинг ўзбек-ҳинд дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашдаги хизматлари юксак баҳоланмоқда.

Деҳли, 4 январь. (ЎзА махсус мухбирлари **А. Каримов, Ў. Мирзаёров).** Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Ҳиндистонга давлат ташрифи давом этмоқда. Бугун Ҳиндистон раҳбарлари билан музокаралар, ишбилармонлар, олимлар ва талабалар билан учрашувлар бўлиб ўтди.

Деҳлидаги Жавоҳарлаъл Неру университети профессор-ўқитувчиларининг тантанали йиғилишида Ислом Каримовга ҳуқуқшунослик доктори фахрий даражаси берилди. Ўзбекистон раҳбарининг ўзбек-ҳинд дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлаш ҳамда демократик жамият барпо этиш йўлидаги хизматлари ана шундай тақдирланди. Бу йиғилишда Ислом Каримов нутқ сўзлади. У ўз нутқида Ҳиндистон билан Ўзбекистон муштарак маданий меросга эга эканлигини, бу қадимий алоқалар бугунги ҳамкорлик учун замин бўлишини таъкидлади. Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг моҳияти ва асосий йўналишлари ҳақида гапириб берди.

Ўзбекистон Президенти, шунингдек, Ҳиндистон давлатининг асосчиси, мутафаккир Махатма Ганди хотирасини ёд этиб, унинг ҳоки пойига гулчамбар қўйди.

Энг сўнгги хабар

ДЕҲҚОНГА ИШ ҚУРОЛИ

Хоразм вилоят ҳокимлиги қарорига кўра, янги йилнинг дастлабки чорагида давлат ва жамоалар тасарруфидаги деярли барча фермалар мулкнинг янги шаклига ўтади. Бу фермерлар учун зарур механизм, ускуналар ўрнатишни тақозо этади.

Хўжалик ҳисобидаги «Техчорвасервис» хизмат кўрсатиш маркази фермер хўжаликлари учун ўт қирқадиган жоди, темир-бетон оҳур, отарава, сут соғиш ускунаси, сув иситиш қозонхонаси ҳамда эшик ва дераза ромлари тайёрламоқда.

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

«Хоразмсовхозводстрой» трестининг Боғотдаги хўжаликлараро кўчма колоннаси қурилиш материаллари тақчил ҳозирги шароитда ишчи ўрнини камайтириш ўрнига кенгайтирди.

Бу ерда тикувчилик, гиламдўзлик, панжара тайёрлаш цехи ишламоқда. Ёрдамчи хўжаликда етиштирилган сут ва гўшт ишчиларга арзон нархда сотилмоқда. Даромад ҳисобидан қўшимча мукофот тарқатиляпти. Ёрдамга муҳтож оилаларга кўмаклашилмоқда.

ИСЛОМ КАРИМОВ — ХАЛҚАРО МУКОФОТ СОҲИБИ

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов «Халқлар ўртасида тинчлик ва тотувлик учун» мукофотининг лауреати бўлди. Бу мукофотни «Руҳоният» деб аталган маънавиятни тиклашга кўмаклашувчи халқаро уюшманинг кенгаши берди. Ўзбекистон раҳбари Марказий Осиё халқлари ўртасида яхши қўшничиликни ўрнатишга катта ҳисса қўшгани учун шу мукофотга сазовор бўлди.

«Руҳоният» уюшмаси 1992 йилда Қирғизистон Республикасининг пойтахти Бишкекда тузилган эди. Ҳукуматга дахлдор бўлмаган бу халқаро ташкилот миллий ва умумбашарий қадриятларни тиклаш ва тарғиб қилишни, халқларни маънавий жиҳатдан қайта тиклашни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйган. Москвада, бошқа катта шаҳарларда уюшманинг бўлимлари бор. Уюшма кенгаши аъзолари таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, илм-фан ва маданият ходимларидир.

(ЎзА).

Энди сен чорласанг, токи танда жон,
Лаббай деяжакман Ватан— онажон

«...Йўлимизга ғов бўлиб турган одамлар яхши билиб олсин: агар шу гапларга қулоқ солмаса, ўз фаолиятида ўзгаришлар қилмаса, тегишли чоралар кўришга мажбур бўламиз. Ҳозирги талабга, замонга жавоб берадиган ёшларимиз ўсяпти. Уларга оқ фотиҳа бериш вақти-соати келди».

Ислом КАРИМОВ.

Ватаннинг кўрки, чиройи— ёшлар

ҲЕЧ БИР МАМЛАКАТДА ёшлар Ўзбекистондагичалик нуфузга эга бўлмаса керак. Ёшларга таянган миллатнинг эса келажаги умидбахш, мўъжизакор ва хушсаодат бўлади. Чунки ёшлар интилувчан, юраги ҳамиша яратиш ишқи билан ёнади. Тарихда номи қолган даҳолар ҳам, фозиллар ҳам, меъмору жаҳонгирлар ҳам аксарият улуғ ишларини ёшлик фаслида амалга оширганликлари сир эмас. Агар кузатган бўлсангиз, кичкинтойлар ёшларга эргашади, ота-оналар уларга суянади, кексалар эса «биз амалга оширолмаган ишларни энди шулар қилади», — деб бизга умид кўзи билан қарайдилар. Яъни шоир айтганидек: «Пиллапоя бўлдим сенга азизим, сен ҳам гал келганда пиллапоя бўл...» Шунинг учун ҳам Ватаннинг энг шарафли, масъулиятли хизматлари ёшларнинг зиммасига юкландики, бу табиийдир.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн тўртинчи сессиясида Президентимиз нутқини тинглаб ўтириб, ёшларга муҳаббати ва чексиз ишончини юрак-юракдан ҳис этиб, мана шулар ҳақида ўйладим. Ислом Абдуғаниевич таъкидлаганидек, «ўз тақдиримизни ўз қўлимизга олдик». Албатта, бу жараён қийинчиликлардан ҳоли тарзда кечмайди, аммо оқилона сиёсат туфайли барча босқичлардан азиятсиз, тинч-тотув ўтмоқдамиз. Ва айни пайтда улуғ аждодларимиз билан, тарихимиз, она-Ватанимиз билан ҳақли равишда фахрланиш туйғуси қаддимизни кўтармоқдаки, бу ўзимизни тарбиялаб вояга етказган заҳматкаш халқимиз, киндик қонимиз томган она тупроқ, истиқлол олдидаги фарзандлик ва фуқаролик бурчимизни кундан-кунга ошираётир.

Бурч! Сен авж пардадаги буюк сўзсан... Бу шундай буюкликки, чиндан ҳам инсонни ўзидан ҳам юксакликка кўтарувчи буюкликдир, деган донишманд ҳақдир. Президентимиз Ислом Каримовнинг нафақат ҳозирги ёшлар, балки келажак насллар ҳақида ўйлаб, табиий маъданлар ҳақида айтган фикрлари мени чуқур ўйга толдирди. У киши чет эл банкларида сақланаётган олтинларимиз, уларнинг қиймати, ҳозир ярим миллиард доллардан ошганлиги ҳақида гапириб, шундай деди: **«Агар Президент сифатида сохта обрў топмоқчи бўлсам, ана шу пуллар эвазига Ўзбекистонга турли хил керак-нокерак нарсаларни олиб келиб соттирар эдим. «Кўриб қўйинглар» қабилида иш тутар эдим. Лекин менинг фикрим бўлакча: олтин фақат бизники эмас, келажак авлоднинг ҳам насибасидир, давлатимиз фаровонлигининг пойдеворидир».**

Мана шу тарбияни олган ёшлар кам бўлмайди, албатта. Мақсад қанчалик улуғ бўлса, унинг ҳосиласи ҳам, тарбиявий аҳамияти ҳам шунчалик улуғ бўлади.

Янги йил арафасида Президентимизнинг ёшларга табригини ўқиб, яна бир бор тўлқинландим. Эзгу ва хайрли тилаклар бизнинг дилимиздаги туйғуларни нурлантириб юборди. Албатта, Ўзбекистоннинг миллион-миллион ёшлари ҳозир истиқлол тақдирига жавобгарлик ҳиссини теран идрок этиб, юртнинг оғирини енгил қилишга камарбаста, янги йилда улар янада фаол бўлишига, улуғвор ишларга киришишига шубҳа қилмайман.

Ватан биздан шуни кутаётир. Шуни ишонч билан айта оламанки, истиқлолимиз олдида ҳамиша юзимиз ёруғ бўлади, севимли мамлакатимиз кўркига кўрк, чиройига чирой қўшиш учун тиним билмай тер тўкамиз.

Алишер ТЕШАБОЕВ,
Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби.

БАРЧА ВИЛОЯТЛАРДА «ТУРКИСТОН»НИНГ ЎЗ МУХБИРЛАРИ БЎЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ БЮРОСИНИНГ ҚАРОРИ ШУНДАЙ

Ҳозир қаерга борманг, иқтисодий қийинчиликларни писанд этмай яратиш ишқи билан яшаётган, яъни мустақил Ватанимизнинг чиройига-чирой қўшиш ниятида тонгни шомга улаб риёзат чекаётган ёшларни кўрасиз. Ватанни ҳамиша фидойилар яшнатади. Республикамиз Президенти Ислом Каримов ёшларга бежиз ишонч билдираётгани йўқ, бежиз уларнинг бошини силаётгани йўқ.

Ана шундай жонфидо, тиниб-тинчимас, юраги яратиш истаги билан ёнган ёшлар ҳаётини «Туркистон» газетаси саҳифаларида ёритиш, уларнинг ибратли фаолиятларини кенг тарғиб этиш, вилоят олий ўқув юртларида таълим олаётган йигит ва қизлар орзу-ҳавасини, қувончу ташвишларини газета саҳифасига олиб чиқиш, улар орасида ўзаро ҳамкорлик ришталарини мустаҳкамлаш, хуллас, келажак авлодни Президентимизнинг халқчил сиёсати руҳида тарбиялаш ниятида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси Бюроси ва «Туркистон» газетаси таҳририяти ҳар бир вилоятда газетанинг ўз мухбири бўлиши керак, деган қарорга келишди.

Марказий Қўмита Бюроси қарорига биноан мухбирлик лавозимини вилоят қўмиталари таъсис этадилар. Мухбирларга тегишли шароитни яратиб берадилар. Ҳар ойда бир марта уларнинг сафар харажатлари ҳам вилоятқўм томонидан қопланади. Ҳа, дарвоқе, мухбирларнинг маоши ҳам чакана бўлмайди...

Ҳар бир вилоятда «Туркистон»нинг ўз мухбири иш бошлагач, газета янада ранг-баранг, янада кўнгилга яқин ва ўқимишли бўлиб чиқишига шубҳа йўқ.

Қутлаймиз

АДАБИЁТ СОҲАСИДА УСМОН НОСИР МУКОФОТИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси Бюроси қуйидаги иқтидорли ёш шоир ва адибларни энг сара асарлари учун Усмон Носир мукофоти билан тақдирлашга қарор қилди:

Абдували ҚУТБИДДИН — шоир, «Ёзувчи» нашриёти Бош муҳаррири; «Бахтли йил» шеърлар тўплами учун.

Қўчқор НОРҚОБИЛ — шоир, «Саодат» журнали ходими; «Дарё ортидаги йиғи» қиссаси, даврий матбуотда эълон қилинган туркум ҳикоялари учун.

Тўлқин ЭШБЕК — адиб, «Наврўз» нашриёти Бош муҳаррири; «Жигарбандлар» қисса ва ҳикоялар тўплами учун.

Оллоёр БЕГАЛИЕВ: — шоир, «Сеҳрли уйқу» эртаклар тўплами учун.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси ва «Туркистон» газетаси ижодий жамоаси мукофотланганларни табриклаб, уларга ижодий омадлар тилаб қоладилар.

Адабиёт соҳасидаги Усмон Носир мукофотининг эгалари маълум бўлгач, биз уларни таҳририятимизга таклиф қилдик. Газетамиз жамоаси билан мукофот соҳибларининг Янги йил арафасида «Бешинчи қаватдаги учрашув»ларидан ёзиб олинган суҳбатни учинчи саҳифамизда ўқийсиз.

Абдували ҚУТБИДДИН

Янги йил туйғуси

Сен райҳонга суйкала, сўласан,
Лабингдан томчилар тундан кейинги
Тонг эмас, йўқ, тип-тиниқ шабнам...
Жону кўзим бор нурга чўмилган.
Масиҳнафас дамсен, тирилгайдир у,
Қизғалдоқ ёпинғич, юм-юм юмилгин.
Илинж бодасидан туғилар туйғу,
Жону кўзим бор нурга чўмилгин.
Қийқим-қийқим садо ёғилар, тингла,
Юракда им ила чархпалак ургин.
Коинот қодарсен, охиратинг йўқ,
Жону кўзим бор нурга чўмилгин.
Жону кўзим чўмил, жону кўзим
чўмил,
Нидолар қилгин, хатолар қилгил,
Адолар қилгил, садолар қилгил,
Албат нурли-нурли видолар қилгил,
Жону кўзим бор нурга чўмилгин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЭКСПОРТ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ОШИРИШНИ ЯНАДА РАҒБАТЛАНТИРИШ ЧОРАЛАРИ ҲАҚИДА

Республика экспорт имкониятларини ривожлантириш учун, Марказий банкнинг Ўзбекистон Республикаси пул бирлигини барқарорлаштиришга доир махсус жамғармасини вужудга келтириш учун қулай шарт-шароит яратиш мақсадида ҳамда «Ўзбекистон Республикасининг «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқ тўғрисида»ги қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида» 1993 йил 7 майда қабул қилинган қонунга мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишбилармонлик ёки ўзга фаолият билан шуғулланувчи ва хорижий валютада даромад олувчи мулкчиликнинг барча шаклидаги корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлар хорижий валютадаги тушумдан солиқ тўлайдилар ҳамда хорижий валютадаги тушумнинг бир қисмини Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига мажбурий равишда сотадилар.

Мавоза (бартер) асосида экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш чоғида валюта тушуми миқдори битим қийматига қараб ҳисобланади ҳамда хорижий валютадаги тушумдан солиқ ундириш ва Марказий банкка мажбурий равишда сотиш объекти бўлади.

Хорижий валютадаги тушумдан солиқ республика валюта жамғармасига ўн фоиз миқдорида, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри валюта жамғармаларига беш фоиз миқдорида тўланади.

Корхоналар хорижий валютадаги тушумдан солиқ тўлаш билан бир вақтда Марказий банк ҳамда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ўрнатган тартибга мувофиқ хорижий валютадаги тушумнинг 15 фоизини Марказий банкка мажбурий равишда сотади.

2. Хорижий валютадаги тушумдан солиқни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқлансин.

3. Марказий банк Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан биргаликда ўн кун муддатда хорижий валютадаги тушумнинг бир қисмини мажбурий равишда Марказий банкка сотиш тартиби тўғрисидаги таклифларни Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

4. Марказий банк ва Молия вазирлиги Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат бош солиқ бошқармаси, Давлат божхоналар комитети, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, Давлат истиқболни белгилаш ва ҳисоб комитети билан биргаликда икки кун муддат ичида корхоналар экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш чоғида хорижий валюта тусидаги маблағнинг ҳаракатини тегишлича назорат қилишни таъминлашни ҳамда чет эллардаги банкларда бу маблағлар рухсатсиз сақланишини истисно қилишни кўзда тутувчи валюта назорати тўғрисидаги низомни ишлаб чиқсин.

5. Молия вазирлиги билан Марказий банк Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат бош солиқ бошқармаси, Давлат божхоналар комитети, ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан биргаликда ўзларининг йўл-йўриқ берувчи ҳужжатларини ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

6. Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 25 майдаги «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида валюта ишларини тартибга солиш тўғрисида»ги 251-қарорининг 1-банди, 2-бандининг 2-абзаци ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

7. Ушбу қарор 1994 йил 1 январдан кучга киритилсин.

8. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў. Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Инсон учун нон таъмидан ҳам ширинроқ таъм борми оламда! Йўқ. Бўлиши ҳам мумкин эмас. Уни фақат она сутигагина тенглаштириш мумкин. Нон — бу ризқу-рўзимиз. Ҳаётимиз манбаи.

Янги йил арафасида Тошкент туманидаги Кўктерак қишлоғида янги нон ишлаб чиқариш корхонаси ишга туширилди. У бир кеча-кундуз мобайнида 20 тоннадан ортиқроқ нон ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Дастлабки кунларданоқ истеъмолчилар корхонанинг нон маҳсулотларидан ниҳоятда мамнун бўлмоқдалар.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ишчиси Роҳатой Чинорова.

Суратчи: К. ЎЛМАСОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗБЕКСАВДО» ДАВЛАТ УЮШМАСИ ВА «ЎЗБЕКБИРЛАШУВ» МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 16 июлдаги 360-қарорига мувофиқ озиқ-овқат маҳсулотларига, жумладан, энг зарур озиқ-овқат маҳсулотларига эркин нарх белгиланишига ўтишни 1994 йил 1 январгача ниҳоясига етказиш белгиланган эди.

Бу, иқтисодий ислоҳотлар йўлини давом эттириш, ишлаб чиқариш харажатларининг ҳамда яқин ва олис хориждан озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш харажатларининг ошиб бораётгани, ички бозорни озиқ-овқат маҳсулотларини республикадан ташқарига ғайриқонуний йўл билан олиб чиқиб кетишга уринишлардан ҳимоя қилиш зарурлиги билан боғлиқ.

Ана шу вазиятни ҳисобга олиб, шунингдек, аҳолига ижтимоий мадад бериш мақсадида «Ўзбексавдо» давлат уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» ва республика Молия вазирлиги қуйидаги қарорни қабул қилдилар:

1. Аҳолини асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан белгиланган миқдорда таъминлашнинг амалдаги тартиби вақтинча узайтирилади;

2. 1994 йилнинг январь ойида гуруч, ўсимлик ёғи, қанд-шакар ва чойнинг шартнома асосидаги (эркин) чакана нархларининг амалдаги даражаси сақланиб қолади;

3. Сотиб олинаётган буғдой ва шу буғдойдан тортилаётган ун қиймати кескин ортишига (дон — 1 килограмми 150 сўм-купон, буғдой унининг 1 килограмми — 200 сўм-купон) қарамай, нон навларига белгиланган чакана нархлар 1994 йил январь ойида олдинги даражада сақланиб қолади. 1994 йилнинг январида нон учун давлат томонидан ажратилаётган ёрдам пули 1993 йилнинг декабридаги 3,7 миллиард сўм-купондан 1994 йил январида 11,5 миллиард сўм-купонга етишини қайд этиш лозим;

4. 1994 йил 4 январдан бошлаб қуйидаги озиқ-овқат маҳсулотлари шартнома асосидаги (эркин) нархларининг қуйидаги янги даражаси келишиб олинди:

1 категориядаги ҳамма турдаги гўшт (парранда гўштидан ташқари)	— 1	килограмми 4500 сўм-купон,
Ёғи олинмаган сут	— 1	литри 300 сўм-купон,
Ун ўртача	— 1	килограмми 250 сўм-купон,
Кир совун	— 1	донаси 200 сўм-купон.

Шу билан бир вақтда республика ҳукумати Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликларига ишлаб чиқариш чиқимлари ва харажатларни қисқартириш ҳисобига, шунингдек, илғор технологияларни ишлаб чиқаришга жорий этиш ва рақобатни ривожлантириш ҳисобига шартнома асосидаги чакана нархларнинг келишилган даражасини пасайтириш ҳуқуқини берди.

ЯНГИ УЙДА КУТИБ ОЛИШДИ

ЁКИ ТОШКЕНТ ШАҲАР, ЧИЗИЛ ДАҲАСИ, 30 «Б»-БИНО

ТОПИШМОҚНИ ТОПСАНГ топасан ёки шаҳар берасан. Қоидаси шунақа. Жавобини эшитиб, бош қотирмаганингга афсус қиласан. Лекин ҳаётда ҳам бир хил саволлар, сўроқлар борки, айни шундай топишмоқнинг ўзи. Янги йил арафасида бекатда бир сураткаш дўстимни учратиб қолдим. Кўринишидан қаергадир шошилаётганлиги кўриниб турарди. Қаерга кетаётганлигини сўрадим. Сўроғимга сўроқ билан: «Бутун бир оила тўққиз қаватли янги бинога кўчиб ўтганлиги ва янги йилни кутаётганлигини эшитган ёки кўрганмисиз?» — деб жавоб қилди.

Тўғриси, дабдурустдан жавоб қилишдан тийилдим. Санамай саккиз дейиш билан тенг бу. Ўйланиб қолдим. Жиддий тикилдим. Ахир янги йил ҳазили қилмаяптими, деган фикр кўнглимдан ўтди. Жавобим аниқ бўлмаса, калака бўлишим турган гап. Нима ҳам десам экан, Ўзбекистонимизда кўп қаватли бир бинога сиғмайдиган ували-жували оилалар оз эмас. Лекин ҳозир бунга нима ҳожат?

Биз турган бекат олдига автобус келиб тўхтади. У шу машинага чиқишини айтди. Шунда ўша оиланинг қаерда эканлигини сўрадим. «Эслаб қолинг, — деди у автобусга чиқар экан, — манзилгоҳи: Чизил даҳаси, 30 «Б»-бино. Боринг, ўша ерда учрашамиз».

Дўстим жўнаб кетди. Чиндан ҳам шундай бўлса, тарғиб қилишга лойиқ мавзу экан, деб дилимга тугдим. Ўзбекистон кабеллар ишлаб чиқариш ижара бирлашмасида ишларимни битказганимдан кейин албатта ўша ёққа ўтишга, янги йилни янги уйда ҳамжиҳат бўлиб кутиб олаётганларнинг қувончига шерик бўлишга қарор қилдим...

Бирлашмада омадим келди. Учрашишим, суҳбатлашишим зарур бўлган кишиларни кутиб сарғайишга, қўнғироқ қилиб, жавоб кутишга тўғри келмади. Ҳаммаси хамирдан қил суғиргандек осон кўчди. Бу кайфиятимни кўтарди. Шунданми, дарвозадан бирлашма ичкарисига киришим билан ҳар нарса кўзимга қандайдир янги, жозибали бўлиб кўринди. Кираверишдаги чап томондаги тахтага беихтиёр қарадим. Унга: «Самарали меҳнатимиз Ўзбекистон равнақи учун хизмат қилади», деган шиор битилган эди. Шу шиорни ҳам ён дафтаримга тиркаб қўйдим.

«Ўзбеккабель» ишлаб чиқариш ижара бирлашмаси касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Иброҳим Розиқов коридордаёқ самимий, очиқ чеҳра билан кутиб олди. Ёш, киришимли, ширинсухан бу йигит ўз соҳасини яхши биладиган, ишчан, омилкор мутахассис эканлигини икки оғиз суҳбатдаёқ билиб олиш мумкин. Келишимдан мақсадни айтишим биланоқ қўшимча савол ва изоҳ кутмай, шу мавзу юзасидан ўз фикрларини равон, далиллар асосида баён этишга киришди.

— Ҳозир иқтисодий томондан ҳамма нарса ўзгарди. Ҳамма мустақил ишлаб, пул топиши керак. Аввал ишлаб топилган даромадлар юқоридан тақсимланарди. Эндиликда хўжалик юритишга эркинлик берилди. Бу эса ҳар бир корхона, жамоа омилкорлик билан иш юритишини, ўз аъзоларининг ижтимоий ҳимоясини таъминлаши зарур, — деди Иброҳимжон.

Чиндан ҳам бу ўз-ўзидан бўладиган иш эмас. Дўппини ерга қўйиб, обдон ўйлашни, ишнинг кўзини билиб ҳаракат қилишни тақозо этади. Бир товуққа ҳам дон, ҳам сув керак, деган гап бор. Беш ярим минг киши меҳнат қиладиган йирик корхона учун эса бу анча мураккаб. Ахир ишлаб чиқаришнинг узлуксиз ишлашини, хом ашё билан таъминланишини, тайёр маҳсулотларни шартнома бўйича истеъмолчиларга етказиб беришнинг ўзи бўлмайди.

Корхонада ғоят долзарб бўлган муаммо бор эди. Унинг ечимини галга солиш, ишчиларнинг талаб-эҳтиёжларини қондиришнинг йўлларини излаб топмасдан ўз ҳолига ташлаб қўйиб бўлмасди. Чунки аввало инсонда эртанги кунига ишонч, умид уйғотиш муҳимдир. Шунда унинг ишида унум, сифат бўлади. У ўзининг бутун фикри-зикрини бажараётган ишига қаратади.

Хўш, корхонада ишчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш соҳасида ҳал этилиши лозим бўлган ўткир муаммо нима эди?

— Ҳар бир киши ватанлик бўлиш умиди билан яшайди, уй-жойга эга бўлиш учун меҳнат қилади. Мабодо, яшаш шароити оғир бўлса, унга ҳар қандай моддий ёрдам ҳам, мукофотлар ҳам, пул ҳам татимайди, албатта, —деди Иброҳимжон. — Бизда эса ана шу масала катта муаммо эди. 390 киши уй олиш навбатига ёзилган бўлиб, ҳар куни 10—15 киши шу масалани қачон ҳал этилишини сўраб келарди.

Маъмурият ишчилар учун энг муҳими ватанлик бўлиш эканлигини чуқур англади. Бирлашма бош директори Тоҳир Маҳкамов раҳбарлигида шу масалани ҳал этиш йўллари изланди. Маслаҳатлашиб, 1991 йил охирида бирорта битмай чала қолган бинони сотиб олишга қарор берилди. Маълумки, иқтисодий танглик туфайли шаҳарда қурилиши тўхтаб қолган шундай уй-жойга мўлжалланган бинолар оз эмас эди.

Бу масалани ҳал этишда ҳам тадбиркорлик билан иш кўрилди. Аввало шундай бино корхонага яқин, ишчиларнинг келиб-кетиши учун қулай бўлиши лозим эди. Шаҳардаги кўпгина объектлар кўриб чиқилгандан сўнг 60-қурилиш бошқармаси қурилишини бошлаб, биринчи қаватини тиклаб, маблағи йўқлиги туфайли тўхтатиб қўйган тўққиз қаватли бинога харидор бўлишди. Қурилиш бошқармаси билан келишиб, шаҳар ҳокимияти орқали шу бинони сотиб олишга ва унинг қурилишини охирига етказиб, хоналар калитини топшириш шарти билан бирлашма ишлаб топган даромадидан 290 миллион сўм маблағни ажратди.

Қурилишда иш жонланди.

Шаҳарнинг Паркент бозори ёнига жойлашган бино ишчилар учун жуда қулай эди. Бундан ташқари 1,2, 3 хонали эди. Уй олиш навбатида турган ишчиларга жуда мос тушарди.

— Қурувчилар бинони бир ярим йил ичида битказиб беришди, — дейди бирлашманинг қурилиш ишлари бўйича бош директор муовини Абдулҳаким Тўлаганов. — Натижада 178 ишчи янги уй тўйини ўтказиб, янги йилни юқори кайфият билан кутиб олиш бахтига муяссар бўлди.

Ҳозирги иқтисодий оғир шароитда ишчилар учун бу катта туҳфа, олий мукофот. Ишчиларнинг корхонага бўлган ишончини ошириш омили. Шу билан долзарб бир тугун ечилди. Шунинг учун ҳам корхонада ишчилар муқим, ишлаб чиқариш барқарор бораяпти. Бу ўринда яна шуни таъкидлаш лозимки, бинони сотиб олиш учун бўлган сарф-харажатларнинг 70 фоизини корхона ўз зиммасига олган. Қолган 30 фоизини ишчилар билан тузилган шартномага кўра 10—15 йил мобайнида қарздан узиладилар. Мабодо, шу корхонада узоқ йиллар ишлаб, нафақага чиққудек бўлса, қарздан воз кечиб юборилади.

Бирлашма ўз ишчиларига фақат шундай ҳиммат кўрсатишнинг ўзи билан чекланиб қолаётгани йўқ. Уларнинг оиласи учун зарур бўлган озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотларни ҳам етказиб беришга алоҳида эътибор қаратилган. Шундай маҳсулотлар корхонанинг бешта ёрдамчи хўжалигида етиштирилаяпти. Болалар боғчасида тарбияланаётган фарзандларига ойига 12,5 сўм, ўғил-қизлари ёзда дам олиш оромгоҳларига боришига 1400 сўм тўлашади.

Мана шу ва бошқа ижтимоий имтиёзлар меҳнат унумдорлигини, маҳсулот сифатини ошириш омили бўлмоқда. Шунингдек, корхонада ишлаш истагини билдираётган кишилар ҳам бу ерга ишга қабул қилиш илтимоси билан келмоқда. Хуллас, корхона 1993 йил учун режалаштирилган маҳсулот ишлаб чиқаришнинг барча кўрсаткичлари бўйича муваффақиятли якунланганлиги ишчиларга бўлган ғамхўрликдан яққол далолат бериб турибди.

Янги йилни янги уйда кутиб олаётганлар билан қизиқаман.

— Мана, дурадгор Нуриддин Абдуллаев, унинг акаси Учқун Абдуллаев, — дейди Иброҳим рўйхатни қўлга олиб. — Булар уй-жойдан жуда қийналишган. Ахир 11 жон бир кичик ҳовлида яшаб келишган. Ишчилардан Озода опа Тўрахонова, Зайнаб Қурбонова, Ғофир Умаров, сим қуювчи Сергей Дикрев, зирҳловчи Володя Дубровин, муҳандис Володя Цойлар икки-уч хонали хонадон соҳиби бўлишди...

Иброҳим яна янги уйга кўчганларни санайми, деган маънода қаради. Қолганлар билан янги уйда, янги йил кечасида танишишимни айтдим. Шундан бу бино манзилгоҳини сўрадим. Шунда Чизил кўча, 30«Б» бино деди. Бу сураткаш дўстим айтган манзилгоҳ эканлигини дарров англадим. Ахир бир жамоа ҳам — бир оилада!

Карим РАҲИМ.

СУРАТЛАРДА: Учқун Абдуллаев оиласи даврасида; Зайнаб Қурбонова янги уйда палов дамламоқда; Нуриддин Абдуллаев фарзандларининг қувончи чексиз.

Суратчи Муҳаммад АМИН.

Янги меҳмонхона ишга тушиш арафасида

Тошкентнинг қоқ марказида Ҳиндистоннинг машҳур «Тата проджектс лимитед» фирмаси қураётган тўрт юлдузли меҳмонхона битай деб қолди. «Ўзбектурқурилиш» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори В. Порфирьевнинг гапига қараганда, қурилишда ҳозир сўнгги ишлар бажарилмоқда.

— Охирги пардоз ишлари қолди, холос, — дейди у. — Жиҳозларни ўрнатиб, мебель олиб кирилса бас. Аммо, мебелни қаердан сотиб олиш масаласи ҳозирча ҳал бўлгани йўқ. Италия ва Финляндия фирмалари бизга ўз маҳсулотини таклиф этмоқда. Бу ишда мебелнинг сифатигина эмас, унинг нархи ҳам муҳим. Меҳмонхонани қуриб битказиш учун зарур маблағга келадиган бўлсак, афсуски, у етишмайди. Кўриб турибсизки, муаммоларимиз ҳам етарли. Бу муаммолар фақат Тошкентдаги эмас, Бухоро ва Самарқандда қурилаётган меҳмонхоналарга ҳам тегишли. Шунинг учун биз Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Ҳиндистонга қилган расмий давлат ташрифига катта умид боғлаганмиз. Ҳамма нарса ҳал бўлса, меҳмонхонани тўрт ойда ишга тушириш мумкин.

Ҳинд қурувчилари ўзларининг юксак маҳоратини намойиш этишди. Улар бажарган ишларнинг барчаси сифатининг юқорилиги билан ажралиб туради. Бу муҳташам меҳмонхонанинг ташқи ва ички безагига келсак, лойиҳачилар иқлим шароитимизнигина эмас, халқларимизнинг маданий анъаналарини ҳам ҳисобга олганини айтиб ўтиш лозим. Ҳар хил расм, безак, ҳайкаллар ўзбек ва ҳинд халқларининг бой маданий меросини акс эттиради.

Ҳозирча меҳмонхонага ном қўйилгани йўқ. Аммо, бу — ҳал қилиниши қийин муаммолардан эмас. Яқин кунларда Тошкентимиз меҳмонлари исми жисмига мос кўркам меҳмонхонада ҳордиқ чиқара бошлашади.

И. САФАРГАЛИЕВА,
ЎзА мухбири.

Маҳалла-кўй

СИЗНИ СЕВАМАН, ОДАМЛАР

АЗАГА борган хотин дардини айтиб йиғлайди, дейишгани рост экан. Мана шу бугунги қутлуғ кун — янги йилнинг дастлабки кунларида менинг назаримда, ҳар бир инсон ўзининг ўтган бир йиллик умрига нигоҳ ташлаши турган гап. Жумладан, мен ҳам.

Ким нима деса, десин-у, лекин барибир 1993 йил менинг ҳаётимда айни бурилиш йили, тўғрироғи, ўз-ўзимни англаш, инсонлигимни кашф этиш йили бўлди, десам, хато қилмайман.

Ёшим 25 дан ошди. Исмим—Жаҳонгир. Мен тенги йигитлар уйланиб, икки-уч фарзанднинг отаси бўлишган. Бирор касбнинг этагини маҳкам тутишган. Мен эса ҳамон бўйдоқман. Эндигина шофёрлик касбининг бошини тутдим. Аввал бошда айтганимдек, ўзимни-ўзим энди танигандек бўлаяпман.

Эҳ-ҳе, ҳаммасини айтаверсам, тамом бўлмайди. Гарчанд ўзим ёш бўлсам ҳам шу вақтгача не-не ишларни қилмадим. Беркитиб нима қиламан. Қанчадан-қанча софдил одамларни алдаб, чув туширмадим дейсиз. Ҳаттоки икки-уч марта ўғирлик ҳам қилдим. Тағин кимни денг: ўз қўшниларимнинг уйига тушиб, қўлимга илинганини олиб, арзонгаровга пулладим. Олибсотарлик ҳам қилдим.

Кексалар ўтники ўтга, сувники сувга, деб тўғри айтишганига, кейинчалик ўзимни англаганимдан сўнг тўла ишонч ҳосил қилдим. Қанчалик осонлик билан пул топсам, шунчалик кўкка совурардим. Тенгдошларим-ку майли-я, ҳатто катталарга ҳам сўз бермас, ўзимни ниҳоятда ақлли, бойвачча ҳисоблардим.

Йўқ, янглишган эканман, менинг юриш-туришимдан, ҳаёт тарзимдан қўни-қўшниларим эмас, балки маҳалладаги каттаю кичикнинг ҳаммаси огоҳ экан. Шу даражага бориб етишди-ки, охири ҳеч ким мен билан саломалик қилмай қўйди. Иккита-учта тенгдошларимнинг олдига борсам, тўпланиб турган жойларидан бир пасда тарқаб кетишарди.

Бу ҳолат бир эмас, бир неча марта такрорланди. Охири, ҳаттоки маҳалладаги тўй-ҳашамларга ҳам таклиф қилмай қўйишди. Яккаланиб қолдим. Топган ўртоқларим эса ўзимга ўхшаган, ҳеч қаерда ишламайдиган, ота-онасининг «елкасида ўтирган» болалар...

ЎТГАН ЙИЛНИНГ баҳор ойлари эди. Қўшнимиз ўғлини уйлантирди. Мендан уч-тўрт ёш кичик у. Ҳаммани тўйга айтган. Шундоқ рўпарама-рўпара қўшни бўла туриб мени тўйга таклиф қилмаганини жон-жонимдан ўтиб кетди.

Ўша куни гузарга чиқиб, ҳамтовоқларимни тополмадим. Кечга яқин «қизил тўй» бошланишидан олдин уйга кириб, бир ўзим — ичгим келгандан эмас — аламимдан ичдим. Тўйнинг тарақ-туруқи ярим кечагача давом этди. Мен эса тонгга қадар ухламай чиқдим.

Эртасига тушга яқин чойхонага чиқдим. У ерда маҳалламизнинг кекса отахонларидан бири сал мудраганча, олдига бир чойнак чойни қўйиб олиб, хомуш ўтирарди.

— Ҳа, отахон, шаштингиз паст? — ўзимни қувноқ тутиб сўрадим улардан.

Нуроний ўсиқ қошлари остидаги қўй кўзларини менга синчков тикканча сўради:

— Чамаси, сеники ҳам меникидан қолишмайди-ёв. Шу десанг, бу чойхоначи бола Аббос нос тугади деяпти. Шунга сал шаштим пастроқ. Ўзинг-чи, ўзинг, намунча қовоғингдан қор ёғмаса?

Қўшнимни бўралатиб сўкдим. Кейин отахонга тўйга таклиф қилишмаганини айтдим.

Отахон бир зум ўйланиб қолди. Кейин чуқур бир уф тортди-ю, гапида давом этди:

— Тўғри қилишибди. Мен ҳам худди шундай қилган бўлардим.

Аввалига у кишидан жаҳлим чиқди. Кейинчалик эса ўзимнинг ноҳақлигимни сездим. Отахон билан қилинган бир ярим, икки соатлик суҳбат мени тамоман ўзгартириб юборди. Айтишларича, у киши ҳам ёшликларида ниҳоятда шўх бўлган. Ўтганнинг ўроғини, кетганнинг кетмонини олганлардан эканлар. Лекин бирон марта ҳам бировнинг уйига ўғирликка тушмаган, ҳалол меҳнатлари эвазига кун кўрган эканлар.

— Қадди-бастингга қара, ҳамманинг ҳаваси келади. Тоғни урсанг, талқон қиладиган кучинг бор. Қачонгача юрасан сандироқлаб? Бирор ишнинг бошини тут, ота-онангни ҳам сенга бир умрга боғлаб бергани йўқ-ку. Қолаверса, маҳалла-кўйлардагидан сал уялсанг бўларди, — дедилар у киши ўринларидан туриб кетарканлар.

Отахоннинг шу икки оғиз сўзи бутун ҳаётимни остин-устин қилиб юборди. Ҳайдовчиликка ўқишига кирдим. Маҳалла-кўйга аралашадиган, тўйми-маъраками ҳаммасида қатнашадиган бўлдим.

Мана ҳозир ишлаяпман. Қурилишга бетон ташийман. Гарчанд маошим у қадар кўп бўлмаса ҳам, ҳар ҳолда, тирикчилик ўтказишга етаяпти. Яқинда ойлик олгандим, онамга олиб келиб берганимда шу қадар хурсанд бўлиб кетдиларки, асти қўяверасиз.

ШУ ВАҚТ ДЕНГ, эшигимизнинг қўнғироғи чалинди. Ташқарига чиқдим. Қўшни маҳаллалик йигит экан. Тўйга айтиб келибди. Бирам хурсанд бўлиб кетдимки, асти қўяверасиз. Уйга қайтиб кирганимдан сўнг онам сўрадилар: ким экан, деб. Айтдим, онам дуога қўл очдилар:

— Илоё бахтли бўлсин. Тенгдошларинг қатори сени ҳам худо кам қилмасин.

Жаҳонгирнинг дил сўзларини оққа туширувчи
Зиёвуддин ОРТИҚХЎЖАЕВ.

Кеча бугун эртага

● **АМЕРИКА** Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтоннинг яқинда Россияга қиладиган сафари давомида Россия билан Япония ўртасидаги ҳудудий муаммога алоқадор масала муҳокама қилинмайди. Олий мақомда ўтадиган учрашувда фақат Россия-Америка муносабатлари кўриб чиқилади.

● **«КОРЕЯ** ярим оролида ядро муаммосини бартараф этиш ва очиқ ташқи иқтисодий сиёсатни рўёбга чиқариш кириб келган янги йилда амалга ошириладиган энг асосий вазифалардандир». РАТА — ТАСС мухбирининг хабар беришича, ўзининг Сеулдаги қароргоҳида 1994 йилнинг биринчи иш кунини бошлаш олдидан Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам ана шундай деди. Унинг айтишича, «1994 йил жуда муҳим йил ва уни оқилона, ишонч билан якунламоқ керак».

● **«1994 ЙИЛДА** Хитой мамлакати ўз эшигини жаҳонга яна ҳам кенгроқ очади, унинг иқтисодиёти эса ўта ривожланиб борувчи иқтисодиёт бўлиб қолаверади». Хитой Халқ Республикаси давлат кенгаши раҳбари Ли Пен журналистларга шундай деди.

Унинг айтишича, Хитой халқ хўжалигига хорижий мамлакатлар сармояларини жалб этиш ҳажми 1993 йилда 20 миллиард доллардан ошиб, рекорд даражага етди.

● **УКРАИНА** ядросиз давлат мақомига ўтиш ҳақидаги ваъдаларини тез орада бажаради,— деди Украина Президенти Леонид Кравчук Американинг Си-Эн-Эн телекомпанияси мухбири билан суҳбатда.— Украина ҳудудидаги СС-24 типидаги ракеталардан ташқари барча ядро воситалари зарарсизлантирилмоқда.

Самарқанд чинни заводининг маҳсулотлари турли туман. Улардаги бадиий безак, шарқона нафосат ҳар қандай одамни ҳам бефарқ қолдирмайди.

Ҳар йили заводда йигирма миллион нусхада маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Хорижда ҳам самарқандликларнинг меҳнати юксак қадрланади. АҚШ, Бирлашган Араб Амирликлари, Ливан каби давлатларга кўплаб маҳсулотлар жўнатилмоқда.

Суратда моҳир гул солувчи Озода Солиева.

Д. ҒОФУРОВ сурати (ЎзА).

Лукма

БАЖАРИЛМАГАН ФАРМОЙИШ

ЁКИ САРСОН ТАЛАБАЛАР

Мустақил Ўзбекистонимизнинг эртанги илм-зиё салоҳияти, қудрати орзу қилаётганимиз — буюк келажаги ёш авлодни ҳар жиҳатдан етук, фозил ва баркамол қилиб тарбиялашимизга боғлиқ. Бу гапни Президентимиз ҳам куюнчаклик билан тез-тез такрорлаб туради. Кўплаб фарзандларимизнинг чет элларда ўқиётгани, Республика Халқ таълими ҳамда Туркия миллий таълим вазирликлари ўртасида тузилган шартномага мувофиқ мамлакатимизда 20 дан ортиқ ўзбек-турк лицейи очилгани ана шу эзгу мақсад йўлида қўйилган қутлуғ қадамлардир.

Билим масканларининг самарали ишлаши, жондан азиз фарзандларимизнинг пухта билим олиши учун вилоят ва туман ҳокимликлари, халқ таълими бўлимлари барча шароитни яратиб беришга ҳаракат қилмоқда. Лекин...

Қибрай туманида фаолият бошлаган «Шарқиёт» лицейида 100 нафардан зиёд талаба араб ва турк тилларини шитоб билан ўргана бошлади. Хусусий лицейлар таомилига кўра, талабалар шу жойда яшаб, таҳсил олади. Аммо, мазкур лицейнинг бирмунча кеч очилгани, шароит етарли эмаслиги туфайли илми толиблар вақтинча шаҳарнинг турли бурчакларидан, вилоят туманларидан қатнаб ўқимоқда эди.

Яқинда лицей мудири Зиё Учар афанди «Лимончилик» жамоа хўжалиги бошқарувидан расмий хат олди. Ўтган йил 20 декабргача бинони бўшатиб бериш, олиб борилаётган таъмирлаш ишларини тўхтатиш талаб қилинади. Шунингдек, лицей биносига электр қуввати ва газ узатиш тўхтатиб қўйилиши айтилади.

Нима бўлди? Қиш-қировли кунларда кўз қорачиғларимизнинг ҳамда қондошлик туйғуси туфайли ота юртимиз фарзандларига билим берайлик, асрлик мустамлакачилик асорати остида мудроқ босган кўнгил кўзларини очайлик деб, мусофирликни бўйнига олиб чет элдан келган муаллим ва мураббийларнинг иссиқ жойини совутиш нега керак бўлиб қолди?

Биз танишган ҳужжатлардан маълум бўлишича, Қибрай тумани ҳокимининг 1993 йил 13 сентябрда чиқарган 353-фармойишига кўра, «Янги типдаги мактаблар сонини кўпайтириш мақсадида, «Лимончилик» жамоа хўжалигининг таклифига биноан», унга қарашли 280 ўринли болалар боғчаси биноси «Шарқиёт» ўзбек-турк лицейини ташкил қилиш учун халқ таълими бўлими тасарруфига ўтказилган. Шунингдек, мазкур фармойишда «Биринчи қаватда жойлашган поликлиникани бошқа жойга кўчириш мақсадида янги қурилаётган бинони битказиш жадаллаштирилсин ва унга моддий кўмаклашиш борасида «Селим» фирмасининг таклифи маъқуллансин. Поликлиникани 1 декабргача битказиш ҳоким муовини Ш. Шобеков зиммасига юклатилсин», дейилган.

Бошқача қилиб айтганда, жамоа хўжалигига шифохонани битказиб беришни туман ҳокимлиги ваъда қилган. Аммо янги шифохона биноси қурилиши поёнига етмаган. Ҳокимлик маблағ йўқ деган. «Селим» фирмаси, балки пул алмаштириш билан боғлиқ банклардаги «фавқулодда ҳолат» боисми, бошқа сабабданми, «ёрдам кўрсатиш ҳақидаги таклиф»ини амалга ошира олмаган...

Натижа шу бўлдики, бугунга келиб боя айтилганидек, жамоа хўжалиги туман ҳокими фармойишидаги тегишли бандлар бажарилмагани учун бинони бўшатиб беришни талаб қиляпти. Турк биродарларимиз эса, бизга шароит яратиб берилса, талабаларни ўқитаверамиз демоқда. Туман ҳокимлиги «Қибрай» давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган навбатдаги... боғчани кўрсатишдан нарига ўтмаётир. Унга кўчиладиган бўлса, ўқувчилар сонини уч баравар қисқартиришга тўғри келади. Чунки хоналар етишмайди. Ота-оналарнинг ҳам тинчи бузилган. Ташвишланарлиси, кимга қийин, болаларга қийин бўлмоқда! Ўқиш энг қизиган пайтда улар мажбурий таътилга чиқариб юборилди.

— Биз бу муаммо юзасидан туман ҳокими А. Йўлчиевга мурожаат этдик, — дейди лицей ота-оналар қўмитаси раиси Н. Раҳимжонов. — Лекин у киши ҳам бирон бир чора кўрмади. Фармойиш шошма-шошарлик билан қабул қилинган. Шифохонани битказиб беришга маблағ йўқ. Хоҳласаларинг, янги жойга кўчинглар, йўқса қайга борсаларинг бораверинглар, қабилидаги гапни айтди.

Масалага ойдинлик киритиш мақсадида табаррук отахонлардан бири, уч маротаба ҳаж сафарини адо этган «Лимончилик» жамоа хўжалигининг фахрий маслаҳатчиси Зайниддин ота Фахриддин ўғли билан суҳбатлашдик.

— Биз фарзандларимизнинг билимли, иймонли бўлиб етишмоғи йўлида ҳеч нарсани аямаймиз, — дедилар отахон. — Ушбу лицейнинг шу жойда очилишига ҳам оқ фотиҳа берганман. Фақат туман ҳокимлиги ўз қарорини бажармаяпти. Бизни ҳам тушунинглар, бино йўқлиги туфайли қанча-қанча замонавий тиббиёт ускуналари тахи бузилмай ётибди. Бизнинг ҳам жамоа олдида юзимиз ёруғ бўлиши керак.

«Жасур, матонатли раҳбар элнинг дуосини олади. Эл-юрт ташвишини ўз ташвиши деб биладиган, эл дарди билан ёниб яшайдиган инсонгина халқ ҳурматига лойиқ бўлади», деган эди Президентимиз Ислом Каримов Тошкент вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида. Бас, шундай экан, лицей талабалари — жигарбандларимиз ташвишини ким чекиши, ким уларга ғамхўрлик қилиши керак?

Аҳмад ХУЖА,
Пўлат НИШОНОВ,
ЎзА мухбирлари.
Тошкент вилояти.

ТАҲРИРИЯТДАН: Мазкур мақола рўзномаларга жўнатилиш арафасида Қибрай туманидаги «Шарқиёт» лицейида машғулотлар яна давом этаётганидан хабар топиб, унинг директори Зиё Учар билан суҳбатлашдик. Болалар ўқияпти, деди у, аммо лицейнинг ёпилиб қолиш хавфи тугагани йўқ. Сабаби, туман ҳокимлиги «Лимончилик» жамоа хўжалигининг шифохона биносини битказиб бериш ҳақидаги қарорини ҳали-вери бажарадиганга ўхшамайди...

Устига-устак, жамоа хўжалигидаги боғча ишламаётир, шифохона эса ноқулай бинода беморларни вақтинча қабул қилаётир. Жамоатчилик туман ҳокимлиги бу масалани тезроқ узил-кесил ҳал этади, деб умид қилмоқда.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР·ХАБАРЛАР·ҲОДИСАЛАР

ҲАМКАСБЛАР НИМА ДЕЙДИ?

Иркутск яқинидаги ҳалокат

Иркутск — Москва йўналишидаги 130-рейс ярим соат кечикиб ҳавога кўтарилди. Бир неча дақиқадан сўнг яп-янги ТУ—154 самолёти аэропортдан 40 километр узоқлашганда, бортдан хабар келади: иккинчи двигатель ишламай қолди. Бундай ҳолатдан хавотирланган «Байкал» авиакомпаниясининг экипажи аэропортга қайтишга қарор қилиб орқага бурилдилар. Кўп ўтмай навбатдаги хабардан иккинчи двигатель ҳам ишламай қолгани ва самолётда ёнғин бошлангани ҳам маълум бўлди. Сўнг қабул қилгич экранларидан самолёт белгиси бўлган нуқта ўчиб қолди. Бу пайтга келиб самолёт аэропортдан 13 километр узоқликда эди, холос.

Жойида тузилган комиссия воқеа содир бўлган ҳудудга тезда етиб келади. Маълум бўлишича, 5 соатга етадиган ёқилғи захираси билан 12 минут ҳавода парвоз қилган ТУ—154 самолёти портлаб кетган. Бортда 8 та экипаж аъзоларидан ташқари 111 йўловчи ҳам бўлиб, улардан 16 нафари хорижлик йўловчилар эканлиги аниқланди.

Иркутскда ТУ маркали самолётлар ҳалокати, деб ёзади «Труд» газетаси 4 январь сонида, сўнгги бор 1968 йили бўлганди.

Бешинчи қаватдаги учрашув

Ёшлар... Бундай ўйлаб қаралса, ёшлар иборасининг кимга нисбатан ишлатиш ҳамманинг ўзига ҳавола. Ёшлик бошланиш ва ниҳоясининг чегараси йўқ тушунча. Ҳеч ким «Бу одам 30 дан ошибди, демак, ёшлар қаторига қўшилмасин, ёки анави энди 45 га тўлибди, ҳалиям ёш экан», деб сўнгги сўзни айта олмайди.

Ёшликни қалб белгилайди. Адабиёт соҳасида Усмон Носир мукофоти билан тақдирланганлар (уларнинг ёшлари турлича) навқирон қарашлари бор, эл оғзига тушган, тушаётган ижодкорлардир.

Қуйида улар — Абдували Қутбиддин, Қўчқор Норқобил, Тўлқин Эшбек ва Оллоёр Бегалиев билан таҳририятимизда бўлиб ўтган дилдан суҳбатни ҳавола қилмоқдамиз.

* * *

— Абдували ака, шеърият майдони улкан, муқаддас даргоҳ. Шу нуқтаи назар асосида сизнинг кечинмаларингизни билмоқчи эдик.

Абдували Қутбиддин: — Камюнинг «Бегона» деган асари бор. Ўқигандирсиз. Унинг қаҳрамони номи эсимда йўқ. Оддий ҳаёт намунаси. Намуна оламини оламдай, ҳаётни ҳаётдай қабул қилади. Унинг кўзлари қийшиқ тасвир кўзгуси эмас. У қаҳрамон ёҳуд фавқулодда тақдир эгаси бўлишни орзу этмаган. У чекишни, яхшигина ухлашни, шаҳар ташқарисидаги кўлда чўмилишни хуш кўради. Ишхонада бошлиғининг кўзига ёмон кўринишдан ўзини эҳтиёт қилади. Хуллас, у на тақводор, на даъвогар. У одам, мана шу мўмин одам қуёш нури бошини қиздириб юборгани учун шунчаки бошқа бир одамни отиб қўяди. У шунчаки қамалади. Ҳукм вақтида оддий ҳаёт намунаси зулмга, даҳшатга, раҳмга айланади. Ундан янги вақтнинг мудҳиш воқеасини ясайдилар. Аниқроғи, жамият ундан ўзига керакли воқеани вужудга келтириш учун фойдаланади. Оддий ҳаёт намунаси англанмаган тубсиз олам ичидаги одамнинг чексиз суратларига бўлиниб кетади.

Мен нима демоқчиман, аслида ҳеч нарса. Шу билан бирга қайдим шуки, инсон ва олам бирикадилар, айриладилар, келишмайдилар, келишадилар, бир-бирларини кашф этадилар, ўчирадилар ва қайта-қайта пайдо қилаверадилар. Шеърият эса ушбу буюк қонуннинг тўю-томоша ва муҳорабада иккисининг ягона биргина томирини сурнай қилиб чалгувчи мўъжизадир. Шеърият икки буюк қудрат устида саодат тожини кўтариб, нурли дунёлар ва одамлар туйғуларида гулдасталар топаётган худонинг номсиз фариштасидир. Шу боис «Фаришта»га ишқим тушган одам сифатида умидим қачонлардир моддият, нафсият, ўзига қатл ҳукмини ўқияжак. Ва одам ва оламни биркишига тўсиқ бўлмаяжак. Шунда шеърият Арши-Аълодан тушиб, одамлар қалбида нозланиб, булбуллик мақомини олади. Ўшанда...

Бешинчи қаватда ўқилган шеър

Сарвим, аразлабсиз, ҳижоб тутибсиз,
Бизни қора кўриб, симоб ютибсиз.
Ўлиб бўлармиди бизсиз, билмабсиз,
Аҳволимиз ўхшаш ҳеч ўйламабсиз.
Мижгонда қуёшим банди сақлабсиз,
Шўрликни кимга асранди сақлабсиз,
Тўзонни совутиб ғавғога бошлабсиз,
Сарвим хатомасми, бизни ташлабсиз.
Гардин иқбол сари юрмаса юрмабди,
Майхона чангини қормаса қормабди,
Шунгаям шунчами ҳўрласа хўрлабди,
Барибир кўнмаймиз зўрласа зўрлабди.

Оқшом кулбасида биз-да меҳмонмиз,

Авжлансак, яланғоч моҳитобонмиз,

Хижолатлар бўлманг гул-гулистонмиз,

Биз шундай аёнмиз, шундай тамоммиз.

Оҳ, орзу орзуми беомонликда,

Оҳ, дармон дармонми бедармонликда.

Сиздан сўровимиз, илинжимиз шу:

Сарвим бизга қайтинг — саргардонликка

Бизга қайтинг сарвим...

— Эски йил билан янгиси улашадиган лаҳза инсон одатда қисқагина сарҳисоб билан машғул бўлади. Эски йил армони-ю, янги йил умидлари дегандай...

— Эски йилда хурсандчилигим кўп. Ҳукумат уй берди, яхши одамлар раҳнамолик қилди, яна бир ўғиллик бўлдим. Исмини Комрон қўйдим. Мустақилликнинг улуғвор байрамини катта майдонимизда болаларим билан томоша қилдим. Ифтихорланиб туйдим. Мамлакатнинг боши баландлигидан, ўзини эплаб рўзғорини бутлаб юраётганлигидан қувондим.

Армоним: кам ёздим. Руҳимдаги бўшлиқ катталашдики, кичраймади. Ичимдаги ёлғизлик баъзан эзиб, мажақлаб, туйғу билан тиллашишга имкон бермади. Жуда кўп пишган ўйловларим қоғозга тушмади.

Умидим: янги йилда одамлар Ватанга ошиқ бўлсинлар, ошиқлик ила дардлансинлар. Дардлари ширин бўлсинки, тупроқни ўпганда яна лаззат топсинлар.

Бешинчи қаватда ўқилган шеър

ЧЎЛПОН. 1936.

Чўзилиб ётибди дангаса фасл
Пашшага таланиб расвойи олам.
Менинг шеър ўқигим келяпти,
Менинг йиғлагим келяпти болам.
Зиндондан зиндонга кўчаяпти ҳаёт,
Дўкондан дўконга кўчаяпти одам.
Юрагим безовта ўйнаб кетаяпти,
Юракдан йиғлагим келяпти болам.
Кўнгилга кир ювган шакллар қувнаяпти,
Совундай сирғанчиқ ақллар қувнаяпти,
Қиларим нимадир менинг аросатда,
Балки мен сафсата, ўткинчи сафсата.
Самога боргичу келгичлар кўпайган,
Юлдузлар маълумдир атиги олов, шам.
Худога кетгану қайтганлар кўпайган
Ўйинчи жамулжам, қизиқчи жамулжам.
Нафасим ичимга тиқилди, куймоқда,
Томирдан томирга югурар нолам.
Танки бор, оғиз бор кулмоқда, кулмоқда,
Менинг йиғлагим келаяпти болам.

* * *

— Қўчқор, ижодкор қисмати деган тушунчага қандай қарайсиз!

Қўчқор Норқобил: — Мен ҳамиша ўтган умрим учун қайғураман. Кечаги куним ёки бугунимдан бирор ишга ўйлаганимча улгуролдимми, деган ҳадик қийнайди. Афсус, биз ҳеч қачон кўнглимиздагидек яшолмаймиз. Тугалланмаган ишлар кўпроқ тобора кўпайиб боради. Инсон ўша қилиниши муқаррар ишнинг армонига айланиб қолмаслиги учун ҳам тиришиб-тирмашади. Қанчалик мағлубиятлар, ғалабалар, азоблар ва шодликларга бой умрнинг йиғиси бор жойда кулгиси ҳам бегона эмас. Агар ҳар ким ўз ниятига оппа-осон эришаверганда эди, бизни ҳеч қачон ҳаётнинг чигалликлари довдиратиб қўймасди.

Дунёнинг «мана ман» деган ёзувчиси ёки шоири адабиётда қандай ном қолдириш кераклигини кўрсатиб қўйган зотлар ҳам ўзларининг кўнгилларидай ижод қилолмаганликларидан нолиб ўтишган. Гарчанд улар ҳам бир йигит умрини, ҳалол, шавқу шижоатга тўлиб кечирган бўлсалар-да, биз каби ҳуда-беҳуда нарсаларга ўралашиб, майда-чуйда ташвишлар гирдобида чирпирак бўлиб айланмадилар. Улар умрни 18 ёки 20, 30 ёки 35 деб белгилаб ўтирмадилар — фақат ижод қилдилар. Адабиётда ёзувчининг қисмати (балки ҳурмати) ёш билан белгиланмайди. Лермонтов, Есенин, Усмон Носир ва кўплаб биз билган, билмаган чақмоқлар 25 ёшга етар-етмай дунёни бутун бўй-басти билан кўриб улгурмаганмиди?

Биз нима қилдик?! Баъзида уялиб кетасан киши. Ҳамон ёшликка даъво қилиш, бугун бунақа қийинчилик, бунақа камчилик бор, деб кун ўтказаяпмиз. Аслида ижод аҳли учун кўркам нурга тўлган дунё, тўкис давр ҳам тўлиқ шарт-шароит яратиб беролмайди. Шароит ижодкорнинг кўнглида, юрагида. Агар ёзувчининг юрагида дард, яра, оғриқ бор экан, дунёни тафаккур нигоҳи билан кузатар экан, демак, у ижод қилади. Мазмунли яшайди. Яхши ёзувчилар яхши асарларни ёруғда ҳам, зулматда ҳам яратаверадилар.

Нима демоқчиман, ёзувчи ҳузурли азобдан, адабиётнинг, ёзишнинг машаққатидан лаззатланиши керак.

Бешинчи қаватда ўқилган шеър

Умр

Жами яхшиларим кетдилар мендан,
Кўзи ёшлиларим ўтдилар мендан,
Фақат садоқатли дўстим хотира
Мени излайверди ҳар қаро кундан.
Юракка тиғ санчган санамлар бахтли,
Ўтдилар, кетдилар асов отлардай...
Кеча бағрингизда тонгларим отди

Энди ул эшикдан қайтдим ётлардай.

Менинг йигит жоним хазондай учди,

Қору қировларда музлади умрим,

Фақат ҳасрат мени оғам деб қучди

Ҳижрон қўлларида қақшади сабрим.

Мана ол, юракни қўлингга бердим,

Тиғ тортдинг кўксима эй, гўзал алдоқ.

Мен сенга онамдай ишонган эдим,

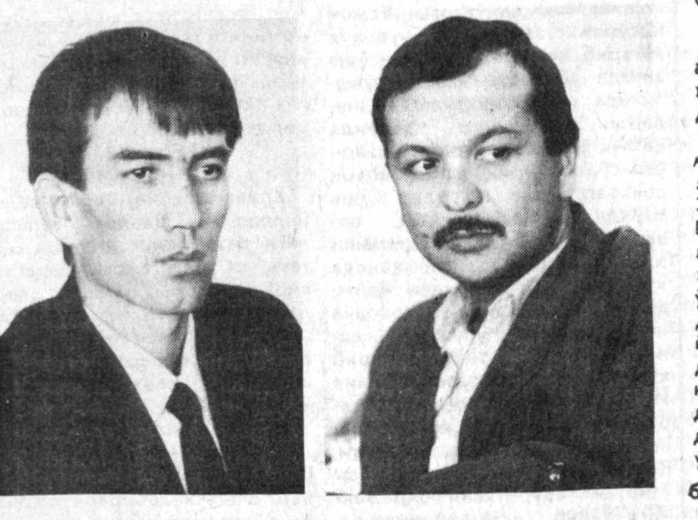

— Келаётган йилда нималар қилиш ниятингиз бор!

— Кўп нарса, бироқ ҳаммасига эришиш мумкин. Фақат худодан куч, қудрат, омонлик сўрайман. Юқорида айтдим, одам аввало ўзига ишониши керак. Мен ёзоламан, фақат кўп нарсаларни йиғиштиришга тўғри келади. Олифтагарчиликка йўйманг-ку, мен ҳали ҳеч нарса қилганим йўқ.

Адабиёт билан ҳеч бир ижодкор енгил муносабатда бўлишга ҳаққи йўқ. Мен шундан, яъни шу аҳволга тушиб қолишдан қўрқаман.

Агар режаларимнинг ярмини амалга оширсам ҳам ўтаётган умримдан нолимайман.

Мен хоҳламайман, беш йилдан сўнг, яна ўттиз ёшимда ҳам сўнгра.. қирқ ёшимда ҳам «ёш ижодкор» бўлиб юришни.

1994 йилимизда ҳамма ижодкорларга худойим куч-қувват берсин. Халқимиз омон бўлсин.

* * *

— Тўлқин, тарих мулкига айланиб қолган 1993 йил ҳаётингизда қандай из қолдирди!

Тўлқин Эшбек: — Оламшумул воқеаларга бой ўтган йилимизни ҳақли равишда — Зафар йили, десак арзийди. Баъзи нуроний ва зукко кишилар мустақил давлатимиз ҳаётида юз бераётган бекиёс ўзгаришлар ҳақида шундай дейишмоқда: «Бир неча ўн йилларда ҳам амалга ошиши даргумон бўлган воқеалар қисқа фурсатларда юз бермоқда...» Жуда ўринли гап. Улуғ диёримизда рўй бераётган улуғвор ўзгаришларга ҳеч ким бефарқ қарамаслигига иймо-ним комил. Ахир, республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти анжуманида катта нутқ сўзлаши кимнинг юрагини тўлқинлантирмайди, дейсиз. Ёинки, юртбошимизнинг Олмония, Фарангистон, Буюк Британия сингари жаҳондаги энг нуфузли мамлакатларга сафарини ҳаяжонсиз эслаш мумкинми!

Мустақил давлатимиз ҳаётида улкан ўзгаришлар рўй бераётир. Иқтисодиётимиз аста-секин изга тушмоқда. Маънавият соҳасида бўлса, худога шукр, анча-мунча ижобий натижаларга эришаётганимиз сир эмас. Халқимиз ўзлигини тобора тийранроқ англаб етмоқда. Шу азиз Ватанимиз тақдири барчамизнинг тақдиримиз эканини чинакам ҳис қиляпмиз. Очиғи, қай биримиз муваффақиятга эришиб, эришмайлик, шак-шубҳасиз, она-Ватанимизнинг мустақиллиги шарофати туфайлидир, дегим келади.

Камтарона меҳнатимизни юксак қадрлаб, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси адабиёт соҳасидаги Усмон Носир мукофоти билан тақдирлаган экан, бу албатта катта куч-ғайрат бахш этмоқда, илҳомлантирмоқда. Насиб этса, шунга муносиб меҳнат қилиш, янги-янги асарлар яратиш иштиёқидаман.

— Биринчи китобингиз айнан «Жигарбандлар» деб номланганининг сабаби нимада!

— Аввало ҳаётда барчамиз бир-биримизга чинакам жигаргўша бўлишимизни истайман. Ахир беш кунлик дунёда бир-биримизга меҳрибон, оқибатли, муруввватли бўлиб яшашимизга не етсин. Таассуфки, ҳаётда кўпинча айнан жигарбандлар, қон-қариндошларнинг ўзаро муросалари келишмай юради. Бегоналар билан «туғишгандан тутунган афзал» қабилидаги гапларни эслашиб, опоқ-чапоқ бўлиб юриш жуда яхши, албатта. Бироқ ўз жигаргўшанг билан юз кўришмас, терс бўлиб юриш, ҳеч бир қуюшқонга сиғмайди-да.

Очиғи, бир-бирларига зимдан тош отадиган ака-укаларни, ҳовлилари ўртасига катта девор тортиб олиб, тирноқ орасидан кир ахтариб юрадиган ва зуғум қилишадиган оға-иниларни кўрсам, жуда хафа бўлиб кетаман. Яна минг афсус, бир-бирларининг устидан турли идораларга ёзиб, судлашиб отагўри қозихона бўлиб юрадиган жигарбандлар ҳам йўқ эмас... Халқимизда отадан олтов бўлсанг, ватанингда ёлғизсан, деган нақл бор. Наҳот ўша ёлғизликни биргалашиб баҳамжиҳат бўлиб енгиш мумкин эмас? Олтовлон ола бўлса, оғзидагини олдирар, тўртовлон тугал бўлса, унмаганни ундирар, деган мақол ҳам бежиз айтилмаган-ку.

Хуллас, жигарбандлар қиссасида ҳам ўша тўпламдан ўрин олган ҳикоялардаям, энг нозик ришта, жигарбандларнинг ўзаро муросаи мадоралари ҳақида баҳоли қудрат ёзишга ҳаракат қилганман.

— «Муроса» сарлавҳали ҳикоянгизда савдо ходимини «ёмонлаб», «Шабада эсган кун» қиссангизда бу соҳа ходимларини «ҳимоя» қилгансиз.

— Ҳар бир соҳадаям муқобил, ноқобил инсонлар бўлиши мумкин. Кўп йиллар асосан қора бўёқларда тасвирланган савдо ходимларининг меҳнатларига холисона баҳо берадиган бўлсак, бу касб аввало жуда мураккаб ва шарафли, деб биламан. Узоққа бормайлик, кечаги тақчиллик кунларида, нарх-навода ўзгаришлар рўй бераётган дамларда юзлаб савдо ходимлари қанчалик матонат билан меҳнат қилганликларига ҳаммамиз шоҳидмиз. Эртадан то қора кечгача тумонат харидорлар билан муросаи мадора қилишди.

Тўғри, савдо ходимлари орасида ноқобил шахслар ҳам кам эмас. Энди бу виждонларига ҳавола. «Бозор иқтисодиёти» деган иборани ниқоб қилиб олиб, юлғичлик, олибсотарликни авжига чиқараётган кимсалар аслида савдо ходимлари шаънига иснод келтиришаётганларини тушунармикинлар?.. Биласизми, яқинда Қаҳрамон исмли бир дўстимиз ғалати гап айтиб қолди: «Ўткир Ҳошимов ўша мураккаб даврларда «Нур борки, соя бор» романини қандайин ёздийкин?..» Аслида бу ажойиб асар бугунги кунимиз учун ҳам муҳим экани аён кўриниб турибди.

Зукко ва зеҳнли китобхонларимиз «Шабада эсган кун» асаримдаги мақсадимизни яхши англаб етганларига имоним комил. Гарчи, қисса дўкончи йигит Ризоқул ва синглиси Саиданинг кечмишлари ҳақида бўлса-да, асосий гап «эски тузум — коммунистлар замони»ни қўмсаб юрган баъзи кимсаларнинг ўй-кечинмалари, маънавий қиёфалари тўғрисидадир.

— Шеър ҳам ёзасизми!

— Баъзи мавзулар ўзи шеър бўлиб қуйилиб келаверади. Уларни қисса ё ҳикоя қилиб ёзиш мумкин эмас. «Муаллим ва собиқ ўқувчилар ҳангомаси» деган ҳазил шеърим шулар жумласидандир. Қишлоқ муаллими ҳам тирикчилик қилиш илинжида юради. «Томорқани шудгор қилай, деб бир трактор ёнига борса, шогирд турар · кўкрагин кериб», деб бошланган шеъримдан парча ўқиб берсам.

— Эй, домулло, —
депти шогирди,
Муаллимин дардини
тинглаб. —
Сиз мактабда
«3» қўйсангиз ҳам,
Пул топяпмиз, мана,
биз минглаб...

* * *

— Оллоёр, шундай қутлуғ бир кунда хаёлингиздан қандай ўйлар ўтаяпти!

Оллоёр Бегалиев: — Республикамиз Ёшлар Иттифоқи, унинг оммавий ахборот воситалари бугунги кунда ўтмишдан қолган коммунистик мафкурадан халос бўлган ва янги мустақиллик мафкурасига интиқ турган ёшлар юрагига маънавият, тарихга, улуғ аждодларга, Ватанга муҳаббат уруғини сочувчи манбага айланмоқда. Қилинган меҳнат бекор кетмаслигига ишонч, мангу навқирон шоиримиз Усмон Носир номи билан аталган ушбу мукофотга бундан кейин ҳам муносиб ижод қилиш каби масъулият туйғулари, ўйлайманки, ҳаммамизнинг дилимизни банд этган.

— Янги йилда қандай тилакларингиз ижобат бўлишини истардингиз!

— Тоғдек тиласанг, туядек беради, деганларидек истаклар бир олам. Аммо уларнинг ичида биттасига алоҳида урғу беришни истардим. Ижодкор дўстимиз Чори Аваз 35 ёшида орамиздан кетди. Тирикпигида иккита шеърлар тўплами нашр этилди. Чори кўп йиллар ишлаган «Чўлпон» ёки умрининг сўнгги йилида бошқарган «Насаф» нашриётлари жамоаси томонидан унинг шу икки тўпламини Ёшлар Иттифоқининг мукофотига тақдим этилса, яхши бўларди. Шу ўринда Чорига бағишланган шеъримни ўқиб берсам.

Абдували ҚУТБИДДИН, Қўчқор НОРҚОБИЛ,
Оллоёр БЕГАЛИЕВ, Тўлқин ЭШБЕК:

«ОДАМЛАР ВАТАНГА ОШИҚ БЎЛСИНЛАР»

Руҳимда очилган лолақизғолдоқ.
Кейин... тутайвердим... куйик хазонлар
Бағрига шомларим ёзмиш исмимни...
Қонталош кузакни кезиб азонлар
Хотира чорлади сенинг жисмингни.
Қушлар бозор қилди кўчаларимда,
Бозорларда қолди ғамгин ҳурларим.
Тушлар мозор бўлди кечаларимга
Йиғига айланди жами шеърларим.
Соғлар телба, деди, хомуш тортдилар,
Ўтдим, боғларимнинг янградн зори
Боғлар келма, деди, хазон отдилар.
Бошимни чулғади тақдирнинг қори.
Шомларим қўйнида кимсасиз юрак,
Мени чорладилар ёлғон васллар
Чирпирак, чирпирак... дунё чирпирак
Бир ҳовуч кул каби учди фасллар.
Тўлдим... юрагимда дарёлар оқди,
Тўлдим... хасу хазон, бўйролар оқди,
Мен каби мендан айролар оқди,
Тўйдим... минг бир макру ҳийлалар оқди.
Қисмат тўфонида қотди тош бошим,
Бир шоир бўлмоққа дард берди худо,
Фақат юрагимдан оқди кўз ёшим —
Алвидо, Алвидо, Алвидо...
Жами яхшиларим кетдилар мендан —
Ўзим титроқ бўлдим сўроқларимга.

Ҳатто йиғламовдинг, болалик, чиндан

Ўроқлар санчилса бармоқларингга.

Энди йиғи бўлдим, энди куй бўлдим,

Кузатдим кўнглимнинг япроқларини.

Энди йиғи бўлдим, энди ўй бўлдим,

Қўмсайман покиза туфроқларини.

Жами яхшиларим кетдилар мендан,

Кўзи ёшлиларим ўтдилар мендан,

Фақат садоқатли дўстим хотира

Мени излайверди ҳар қандай кундан.

Бешинчи қаватда ўқилган шеър

Бу дунёда сендан ёдгор,
Ўғлинг қолар, қизинг қолар.
Тош тупроқли, кўчаларда,
Муҳрланиб изинг қолар.
Бу дунёга тўймайди кўз,
Ортга боқиб кўзинг қолар.
Меники деб танлаганинг,
Осмонда юлдузинг қолар.

Баҳоринг қолар гул сочиб,
Мунғайганча кузинг қолар.
Сени кафтида ўйнатиб,
Ўтган дала, тузинг қолар.
Қай бир зотнинг тош кўнглига,
Тегиб синган сўзинг қолар,
Тунларинг кетар сен билан,
Дунёда кундузинг қолар.

Бу дунёда сендан ёдгор,

Ўғлинг қолар, қизинг қолар.

— Тошкентда тўрт-беш йил яшаб, мана Бекободга, ўз уйингиз яқинига қайтдингиз. Пойтахт соғинтирмаяптими!

— Соғинтирганда қандоқ. Ижодий муҳит, қаламкаш дўстлар, адабий кечалар... Мен «Туркистон» саҳифасида «Шуъла» тўгарагининг навбатдаги машғулоти ҳақидаги эълонга кўзим тушиб, кўнглим орзиқиб кетади. Ахир мен Равшан, Замира, Зафар, Зулфия, Рауф каби шоир дўстларимни шу тўгаракда орттирган, шоира Мукаррама Муродованинг устозлик ва оналик меҳридан баҳраманд бўлганман. «Шеър излайман бугун Тошкент кўчаларида» деган сатрлар остига адабий Тошкентнинг замонавий кўча ва майдонларида чарх уриб юрган ижодкор дўстларимиз, укаларимизнинг ҳар бири ўз имзосини қўйса арзийди.

Тошкент кўчаларидан топган шеърларимдан бири:

Бешинчи қаватда ўқилган шеър

Чорсу бозорида бир қизча йиғлаб,
Жовдираб тўрт ёнга дилгир боқарди.
Унинг атрофида тўрт-бешта киши,
Кафтига тасалли бериб қоқарди.
— Адашиб қолдингми?
— Жилма ҳеч ёққа.
— Онанг ҳам юргандир савдойи бўлиб
Ҳозир келиб қолар,..
Қизалоқ баттар
Йиғларди юраги қонларга тўлиб.
Одамлар таскинга берсалар-да зўр,
Қизча тўхтатолмас кўзидан селни.
Кўпнинг унга раҳми келган пайт менинг,
Негадир қизчага ҳавасим келди.
Қизча, қизалоғ-ей, бунча бахтлисан?
Андуҳинг бепарво қолдирмас ётни.
Адашган бандаман, кўрмадим лекин,
Адашдингми дея ҳол сўрган зотни.
Онанг топиб олар сени ҳам тезда,
Уйга шошасизлар бағри бут, шодмон.
Мен ҳам йўқотганман онамни, аммо
Энди уни қайта топмоғим гумон,

ТАҲРИРИЯТДАН:

Ҳурматли газетхон. Англагандирсиз. Усмон Носир руҳи шод бўлаётганини. Негаки, шоир номидаги мукофот эгалари шундай илғор фикрли, элпарвар ва Усмон Носир ишининг давомчилари.

Бўлиб ўтган «Бешинчи қаватдаги учрашув»дан чамаси барчамиз қониқдик. Шу ўринда юқорида келтирилмаган аммо учрашувда шоир Абдували Қутбиддин томонидан айтилган бир гапни сизларга етказишни лозим топдик. «Туркистон» суюмли газета!» — деди шоир жамоамиз ҳақида гапира туриб. Бу ўзимизни-ўзимиз ташвиқот қилиш эмас. Катта шоир, нуфузли мукофот соҳиби, қолаверса, оддий муштарийнинг эътирофи бу.

Қадам қўйганимиз 1994 йилда ҳам газетамиз сиз, азиз ўқувчиларимизнинг дилига, қалбига яқин бўлиб қолаверади.

Суҳбатни Сирожиддин РАУФ ва Нодир МАҲМУДОВ оққа кўчирди.

Журналист ён дафтаридан

Одам умрига тенг муддат

Етмиш беш йил... озми-кўпми! Албатта кўп. Дунёда энг қутлуғ ёшни яшадим, деган бир одамнинг умрига тенг муддат. Ўзбекистонда, қолаверса, Туркистон ўлкасида илк бор чоп этилган бу газета ўзининг катта тўйини нишонлади. Тўй баҳона шу муборак даргоҳнинг нонини еган, шу газетада қалами чархланган ижодкорлар ўз хотираларини эълон қилишди, бу фоний дунёда ўтиб кетган қаламкаш ёр-дўстларини эслашди.

Биз ҳам қадрдон газета жамоасини қутлуғ тўй билан яна бир бор қутлаб, шу рўзномада кўп йиллар Бош муҳаррирлик қилган таниқли ёзувчи Мақсуд Қориевнинг хотираларини эълон қилаяпмиз.

КАМТАРИНЛИК

Агар билсангиз, газетачининг туриш-турмушида ҳечам ҳаловат йўқ. Навбатдаги сонга қўл қўйиб кетасан-у, шунда ҳам тинчимайсан, кўнглинг безовта бўлаберади: бирорта хато ўтиб кетмадими, фалон мақолага тузатиш киритилган эди, тузатишганмикин, йўллари алмашиб кетмадимикан, хуллас эртасига келиб газетанинг янги сонини синчковлаб ўқиб чиқасан-у, кейин кўнглинг жойига тушади. Бу газетачиларнинг барчасига, оддий ходимдан тортиб, муҳаррирргача тааллуқли гап.

Бир куни тунда уйимга қўнғироқ бўлиб қолди...

— Мен Аҳмад Исмоиловман, босмахонага кириб қолган эдим, «Совет Ўзбекистони» босила бошлабди. Қарасам газетада муҳаррирнинг имзоси йўқ. Шунга безовта қилаяпман.

Марҳум Аҳмад Исмоилов «Совет Ўзбекистони»да узоқ вақт ишлаган, ўша вақтда бўлса «Тошкент ҳақиқати» вилоят газетасида муҳаррир бўлиб ишларди, жонкуяр, ажойиб ташкилотчи, матбуотимиз бешигини тебратганлардан.

Босмахонага телефон қилиб «Совет Ўзбекистони»ни тўхтатишга тўғри келди. Маълум бўлишича, газетанинг созловчиси Бек ака Миртемиров муҳаррир имзосини қайта тердириб бир чеккага эҳтиётлаб қўйибди-ю, кейин жойига қўйиш ёдидан кўтарилиб кетибди. Энди нима қилиш керак? Ўша кезлари «Совет Ўзбекистони» саккиз юз минг нусхага яқин босиларди.

Марказқўмнинг тарғибот бўлимидаги эътиборли кишиларга телефон қилдим, бундай хархашали масала кўпларга ёқинқирамади, гапнинг очиғи ҳеч ким жавобгарликни бўйнига олишни истамасди. Иложим қолмагач, биринчи котибнинг қабулхонасига қўнғироқ қилиб аҳволни тушунтирган эдим, ҳартугул навбатчи масаланинг жиддий эканлигини англаб, мени Шароф Рашидов билан улаб берди.

— Қанча газета босилибди? — сўраб қолди биринчи котиб.

— Икки юз мингга яқин...

Ўртага бироз жимлик чўкди. Масала ҳам оддий, ҳам жиддий эди. Безовталанаман, шунақа вақтда биринчи котибнинг тинчлигини бузганим учун ҳижолат чекардим.

— Ўзингизча нима қилиш керак? — сўраб қолди Шароф Рашидов.

— Босилган газеталарни, қоғозни иқтисод қилиш мақсадида, бирор вилоятга юборсак, қолганини тўғрилаб чиқариб юбораверамиз.

— Майли, розиман. Аммо ука бундан кейин газетага қўл қўйингда, ўз ўрнингизда ўтирганингизни унутманг, — деди биринчи котиб.

(Давоми 4-бетда).

КЕЧМИШГА АЙЛАНГАН ЛАҲЗАЛАР

Азиз муштарий, ҳа, мен сизга бир даста гул тутмоқчиман. Бу турфа гуллар табиат қўйнида эмас, балки юраги ижод ишқи билан ураётган болажонлар туйғусидан, уларга меҳр билан ҳунар ўргатаётган устозлар умидидан яратилган. Зеро, уларнинг ҳар бири ўзича бир олам.

Бир даста гул

Шаҳар болалар ва ўсмирлар ижодиёти марказига боришга шайланганимда, тўғриси, бу қадар кўп эзгу ишлар амалга оширилаётганини тасаввур этмагандим. Остонадан қадам қўйиб, атрофга назар ташлашим биланоқ, негадир бобокалонимиз Алишер Навоийнинг:

Ҳунарни асрабон
нетгумдир охир...

деган сўзлари ёдимга келди. Чунки, деворни безаб турган ёғочга ўйиб ишланган нафис нақшлардан кўз қамашади. Иккинчи томонда эса хилма-хил суратлар: 13 ёшли А. Қаюмовнинг «Ўзга сайёрадан меҳмон», 8 ёшли Ж. Аҳатовнинг «Ўт ўчирувчи», 12 яшар М. Соатовнинг «Бувижоним»ига ўхшаш юзга яқин суратлар қўйилганки, уларнинг ёнидан бефарқ ўтиб кетолмайсиз. Уларга ҳунар ўргатаётган устозлари эса, Навоий ўгитларига содиқ фидойи кишилар эканлигидан қувонасан киши. Марказнинг ўқув тарбиявий ишлар бўйича раҳбар муовини Муршида Низомова билан дурадгорлик тўгарагига кирганимизда ана шундайлардан бири С. Исҳоқов ва унинг атрофида ҳунар ўрганаётган йигирмага яқин болажонларни учратдик. Болакайлардан бири ёғоч қирқар, бири ясаган қутисини пардозлар, яна бири эса кичкина қисқичда ёғоч текислар... хуллас, ҳамма иш билан банд эди.

— Шу ердаги 12 йиллик фаолиятим давомида жуда кўп болаларда меҳнатга муҳаббат, меҳр, садоқат ҳиссини уйғотдим. Тўгарагимизнинг асосий мақсади аслида болаларда бошланғич асбоб-ускуналарни ишлата билиш қобилиятини тарбиялаш, электр асбоблар билан таништиришдан иборат, — дейди Сирожиддин ака, — лекин кўриб турганингиздек, анча-мунча ҳунарли бўлишади ҳам. Диққатимизни Мақсуд Мирумаров ишлаган нақшли стол тортди. Зайниддин Бўстонов ясаган қаламдон, қутича, Комил Юнусов, Ойбек Содиқов ишлаган нақшли миллий стол, қаламдон, стул ҳам миллий безаклари билан кўнгилга завқ беради.

— Булар ясаган турли хил буюмларга наққошлик тўгараги ранг билан пардоз беради. Унда яна ҳам кўзга ташланади ишимиз, — дейди дурадгор.

Ҳайкалтарошлик тўгарагини бошқараётган Адҳам Саидхўжаев ҳам асли болажон бўлганлигиданми, ишлари яхши самара бермоқда. Унинг ўзи бориб Паркентдан келтирган бир машина тупроғи роса асқотяпти. Чунки, ҳайкалчаларни ишлаш учун махсус қизил тупроқ зарур. Стол устига териб қўйилган ҳайкалчаларга қарайман-у, назаримда, гулзорни кўраётгандек бўламан. Тўгаракда бир оиладан бир йўла уч ака-ука — Дониёр, Шерзод ва Шаҳзод Алимовларнинг иштирок этаётгани ўзи қувонарли. Дониёр ишлаган нортуя, Шерзоднинг саман оти, 1-синф ўқувчиси Шаҳзод ишлаган «Лайлак ини» чиндан-да, ҳунарга бўлган ихлосларининг чинакам ифодасидир. А. Абдураззоқов ўз ишини «Дўстни ҳимоя қилиш» деб атабди. Унда танасига илон чирмашиб олган дўстини ҳимоя қилишга чоғланган киши тасвирланган. Қўлида қурол. Отишга тайёр турибди. Ғ. Ҳусниддинов, О. Мамажонов, Ш. Муҳамедов ва бошқалар ишлаган «Аждарҳо», «Карвон», «Дам олиш» каби ҳайкалчалар бежирим ҳамда миллий услубдалиги билан диққатни жалб қилади.

Маҳмуд ака Тўраев эса 30 йилдирки наққошлик тўгарагини бошқариб келмоқда. Ҳатто унинг шогирдлари А. Шукуров, С. Каримовлар бугунги кунда устозлик қилиб, тўгарак бошқаришмоқда. Деворга ишланган нақш, жовон ичидаги нақшинкор қутича, стул ва яна талай ишларни кўриб худди шеър ўқиётгандек сездим ўзимни. Чунки, улардаги ранглар жилосида, безаклар жилвасида болажонларнинг ҳис-туйғуси мужассам эди, назаримда.

В. Перевалихина 50-мактабнинг 6-синфида ўқийди. У Анжелика Ростовская бошқараётган тикувчилик ва гул тикиш тўгарагида икки ойдан буён қатнашмоқда.

— Мана буни Вика тикяпти, — дейди олдимизга юлдуз нусхагул тикилаётган матони қўйиб Анжелика. — Аҳамият беринг-а, миллий усулда тикяпти...

Ҳа, чиндан ҳам машинада тикилаётган бу гулларда ҳам бир олам маъно бор эди. Тўгарак аъзоларидан 8-синф ўқувчиси Л. Архипова, 7-синф ўқувчиси Азиза Файзиеваларнинг кўпгина ишлари кўргазмаларга қўйилиб, юқори баҳо олган.

Марказ биносининг ўтиш йўлидаги ажиб манзара эътиборингизни тортади. Етти бўлакдан иборат пештоқнинг ҳар бирига алоҳида нақш ишланган. Наққошлик тўгараги аъзолари томонидан кўк, сариқ, яшил ранглар билан ишланган атиргул, нилуфар, чиннигул, лолалар ўта дид ва меҳр билан яратилган. Тоҳир Шари-

пов бошчилик қилаётган ганч ўймакорлиги тўгараги қатнашчилари томонидан ишланган бешта қандил эса ўзгача фусун кашф этмоқда. Деворга ишланган қуштовус суҳбати, Нодирабегим суратлари ҳам бу ерда тўгарак ишлари яхши йўлга қўйилганидан далолатдир.

Кулолчилик ота-боболаримиздан қолган ҳунар эканлигини билган ва ардоқлаган Р. Орифжонов кошинкорлик сирларини болаларга ўргатмоқда. Ёғоч ўймакорлиги ҳунарини ўргатиб келаётган С. Қосимов нафақага чиққанлиги муносабати билан унинг ишини шогирди Равшан Назаров давом эттирмоқда. Уларнинг кўпгина ижод маҳсуллари хорижий давлатлар кўргазмаларини безаб турибди.

Бадиий каштачилик тўгарагининг самараларини ойнаванд жовонлар ичидаги кашта, дўппи, жияк ва бошқалардан билиш қийин эмас. Шарифа опа Қурбонованинг шогирдлари Феруза Солиҳова бугунги кунда ўзи ўрганганларини бошқаларга ўргатмоқда. Бу тўгаракнинг «тилло ипакли дўппи»лари мустақил республикамиз довруғини оламга таратмоқда, хорижий давлатлар кўргазмаларида қўйилмоқда.

Марказдаги ишлар халқ амалий миллий, бадиий эстетика ҳамда ташкилий услубий каби йўналишларга қаратилгандир. Айни пайтда эстетик тарбиявий ишлар ҳам таҳсинга лойиқдир. Чунки миллий эстрада хореография, замонавий рақс, бал рақси, мусиқа, доира, халқ чолғу асбоблари ва яна бир қанча тўгаракларда юзлаб болалар санъатдан илк сабоқ олишмоқда. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган Эркиной Расулхўжаева бошчилик қилаётган «Юлдузча» ансамблининг номи эса барчага таниш. Унинг шаҳримизнинг катта саҳналаридаги томошаларидан эҳ-ҳе кимлар завқланмаган дейсиз.

— Муваффақиятларимиз омили, — дейди бадиий эстетика бўлими мудири Г. Шурикова, — Эркиной опанинг, концертмейстер Музаффар Мирмаҳмудов, доирачи Шамсиддин Пўлатовларнинг фидойилигидир.

Ҳа, ўзбек халқи азалдан ҳунарни ардоқлаган. Лекин, кейинги етмиш йил давомида кўпгина нафис ҳунарларимиз йўқолаёзганди. Шукрки, истиқлол туфайли ўша ота-боболаримиз ардоқлаган, улардан мерос қолган ҳунарларимиз қайта туғилмоқда. Эндиги вазифа уларни болаларга — келгуси авлодга тўлиғича қолдиришдир. Бу борада ана шундай марказлар ишини тўғри йўлга қўйиш, уларга ҳар тарафлама ёрдам қилиш қўл келади.

— Шу кунгача нимагаки эришган бўлсак, шаҳар халқ таълими бошқармасидагилар ғамхўрлиги туфайлидир. Улар тез-тез келиб, бизга маслаҳатлар беришади, моддий камчиликларимизни тўлдиришга ёрдамлашишади, — дейди Муршида опа, — ҳозир болалар ясаган нарсаларни ярмаркаларга олиб чиқиб сотиш, тушган маблағга эса тўгаракларга зарур бўлган бўёқ, ипак, матолар олиниши ҳақида ўйлаяпмиз. Бу ишни йўлга қўйсак, назаримда, болаларнинг қизиқиши яна ҳам ортади. Яна бир масала — ойлик иш ҳақининг камлиги ҳам бироз ҳалал беради. Тажрибали, яхши мутахассисларни ишга жалб қилиш қийин.

Айни кунларда ташкилий, услубий-оммавий тадбирлар устида қизғин иш олиб борилмоқда. Арча байрамлари, соғломлаштириш оромгоҳларидаги тадбирларнинг мазмунли ўтишида марказнинг ҳиссаси катта. Булардан ташқари 22-болалар уйида турфа гуллар, 98-мактаб-интернатда мўъжаз тасвир ва чиннигул, 39-мактабда доирачилар тўгараклари иш олиб бормоқда. Марказда фаолият кўрсатаётган 60 та тўгаракка шаҳримизнинг 2430 дан ортиқ болалари қатнашиб, ҳунар ўрганишмоқда, санъат оламига киришмоқда, гуллар яратишмоқда. Ажаб эмас, бу гуллар келгусида ўз таровати билан Ўзбекистон шон-шуҳратини бойитса, хонадонларимиз кўркига кўрк қўшса. Чунки улар камалакдек сержило, туйғу каби мусаффо ҳамда шабнам томчилари каби покизадир.

Муқаддас СОЛИҲ қизи.

Одам умрига тенг муддат

(Боши 3-бетда)

СУРАТКАШ

Сирдарё вилоятида Мирзачўлнинг қўриқ ерларини ўзлаштиришга бағишланган кенгаш бўлди. Унга газеталарнинг муҳаррирлари ҳам таклиф этилганди. Ўшанда қўриқ вилоятдан расмлар олиб келар деб, газетамиз сураткаши Исак Глауберзонни ҳам бирга олиб борганман.

Гулистон шаҳридаги вилоят қўмитасининг мажлислар хонаси одамлар билан гавжум. Раҳбарлардан тортиб Мирзачўлнинг донгдор пахтакорлари, қурувчилар, олимлар, турли касб эгалари йиғилишган.

Мирзачўлнинг қўриқ ва бўз ерларини ўзлаштиришдаги баъзи бир муаммолар, келажакдаги ишлар хусусида музокара, муҳокама ва кенг мунозара борарди. Шунда қўққисдан менинг ёнимда ўтирган Усмон Юсупов сўзга чиқиш учун қўл кўтариб қолди. Усмон ака ўша вақтда «Боёвут» давлат хўжалигида директор бўлиб ишларди. У Хрушчев даврида қаттиқ таъқибга учраб, охири ўзи сўраб, қўриқдаги шу қолоқ совхозга ишга келган эди. Шунда Усмон ака қўриқ ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш зарурлиги ҳақида куйиниб-ёниб сўзлагани ёдимда. Аслини олганда Усмон ака жумҳуриятимиз учун кўп меҳнати синган. Жон куйдириб сўзлаяпти-ю, сураткашимиз Исак Глауберзон уни ҳар тарафдан ўтиб кетма-кет шақиллатиб суратга ола бошлади. Кейин бу ҳам етмагандек ўзи ўтирган табуреткани бир чеккага қўйиб устига чиқди-да, яна расмга олаберди. Шунда нутқ сўзлаётган Усмон аканинг жаҳли чиқиб кетиб, сўзини тўхтатди-да, сураткашга юзланиб рус тилида:

— Слушай Исак, зачем ты меня снимаешь, кому я теперь нужна, лучше поиши свой архив, там найдешь тисячи мои снимки, — деди зарда билан.

Ҳамма жим бўлиб қолди. Сураткаш, уялганча изза бўлиб, чиқиб кетди. Кейин Усмон ака босиқлик билан яна сўзини давом эттирди.

Мажлис тугагач, ҳовлига чиқдик. Исак бўлса бемалол расмчиларга хос бепарволик билан кенгаш қатнашчиларини бир чеккага турғизиб кетма-кет расмга олаётган экан. Мен ундан беодоблик қилганини айтиб, дашном бергандим, сураткаш:

— Ҳақиқатдан ҳам Усмон аканинг кўп суратлари менда сақланмоқда. Илгари ҳам ҳозиргидек кўп расмга олганман, лекин нега жаҳли чиқиб кетганига ҳайронман, ахир менинг у кишига ҳали ҳам эҳтиромим зўрдир, агар билсангиз, ҳурмат юзасидан шундай қилдим... — деди.

ГАЗЕТА НЕГА КЕЧИКАДИ!..

Хрушчев ҳокимиятга келган йиллар эди. Давлат тепасига янги раҳбарнинг келиши газетачилар ҳаётига ҳам катта таъсир кўрсатади. Сталин даврида унчалик кўп нутқлар бўлмасди. Хрушчев бўлса, тиниб-тинчимас раҳбар эди. Мамлакат бўйлаб саёҳатга чиқса, йўлма-йўлакай суҳбатлар уюштирар, мажлислар, учрашувларда нутқлар сўзлайберарди. Шунда газеталарга материаллар оқиб келаберар, тўғрисини айтсам, қийналиб кетардик. Энди газетага қўл қўйиб кетай деб турганингда Хрушчевнинг икки саҳифага етадиган нутқи ёки шу масала билан боғлиқ бўлган бирор расмий материал келиб қолар, шунақа вақтда тонготар қилиб ишлашга тўғри келарди. Газеталар ўз ўқувчиларига эртасига етиб борар, бундай вақтларда газетхонлардан шикоят кўпаярди. Бу айниқса «Совет Ўзбекистони»дек жумҳуриятнинг асосий, кўп нусхада чоп этиладиган газетасига кўпроқ таалluқли бўларди.

Газеталарнинг кечикиб чиқаётганлиги ҳақида гап-сўзлар кўпайиб кетиб, алоқа бўлимлари айбни нашриётга, нашриёт бўлса газеталарга тўнкаб, охири бу долзарб масала Марказқўм бюросида муҳокама этиладиган бўлди.

Хуллас, масала жиддий. Бунақа вақтда бирор кишининг жазо олиши ёки учиб кетиши ҳеч гап эмасди.

Бюрога газета муҳаррирлари, алоқачилар, нашриёт, транспорт ходимлари чақирилган. Марказқўмнинг бўлимлари тегишли маълумотлар, ҳужжатларни тайёрлаб қўйишган. Бу ерда гап асосан жумҳуриятимизнинг асосий газеталари — «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталари хусусида борарди.

Қўлимда газетанинг бир ой ичида нима сабабдан кечикканлиги ҳақидаги маълумотларни тўплаб олган эдим.

Дастлаб алоқа вазирлиги раҳбарлари ҳисобот беришди, шундан кейин «қани энди муҳаррирлар нима дейдилар» деб бирданига бизга сўз беришди.

Минбарга чиқиб бир ой ичида, ҳар бир кунда газета нима сабабли кечикканлигини бирма-бир айтабердим. Ярмига борганимда, Шароф Рашидов мени тўхтатиб:

— Ахир газетанинг кечикиб чиқишига редакция ходимларининг ҳам айби борми, ё... — деб қолдилар.

Жим турибман. Ҳадеб қўлимдаги қоғозимга қарайман.

— Мана қаранг, газеталар ичида «Совет Ўзбекистони» энг кўп кечикибди, тўғрими?

Ўзимча ўйлайман, бизларда нима айб, расмий материаллар кеч келаберса, агар ўша сонга бермасанг бўлмаса. Одатда Москвадан расмий нарсалар, нутқлар кечқурун берила бошлайди-ку. Тағин марказ билан фарқимиз уч соат бўлса...

Кейин мен:

— Ҳурматли Шароф Рашидович, бизга қолса нега кечикар эканмиз, кечаси билан тонготар қилиб ўтириш зарур эканми газетачиларга, ахир ўзингиз ҳам муҳаррир бўлгансиз-ку, буни яхши биласиз...

Шароф Рашидов бироз мийиғида кулиб қўйди.

Лекин ҳаммамиз яхшигина гап эшитганмиз. Ҳаққоний, адолатли танқид эди.

Марказқўм бюросининг газеталарнинг вақтида чиқиши ҳақида махсус қарори чиқди. Юқори партия, совет ташкилотларига кечикиб материаллар юбормаслик ҳақида алоҳида кўрсатма ҳам берилган. Лекин мазкур қарорда марказдан ҳамиша кечикиб келадиган материаллар хусусида ҳеч нарса дейилмаганди, айтиш ҳам мумкин эмас эди.

Мақсуд ҚОРИЕВ.

ТЎҚИМАЧИЛАР ГАЗЕТАЛАРИНИ СЕВИШАДИ

Наманган шойи ишлаб чиқариш бирлашмасининг кўп нусхали «Ишчи шарафи» газетасининг мингинчи сони босмадан чиқди.

Газета ўн йилдан буён вилоятдаги энг йирик корхоналардан бирининг ишлаб чиқариш жараёнларини акс эттириш билан бирга тўқимачилар ҳаёти, турмуши, уларни ташвишга солаётган муаммолар ҳақида ҳикоя қилмоқда.

Бирлашма ходимлари севимли газетанинг мингинчи сони чиқишига атаб янги газлама ишлаб чиқара бошладилар. Эркаклар учун кўйлак тикишга мўлжалланган бу газлама пахта, вискоза ва лавсан ипларидан тўқилган. Вилоят тикувчилик корхоналаридан янги газламага буюртмалар келмоқда.

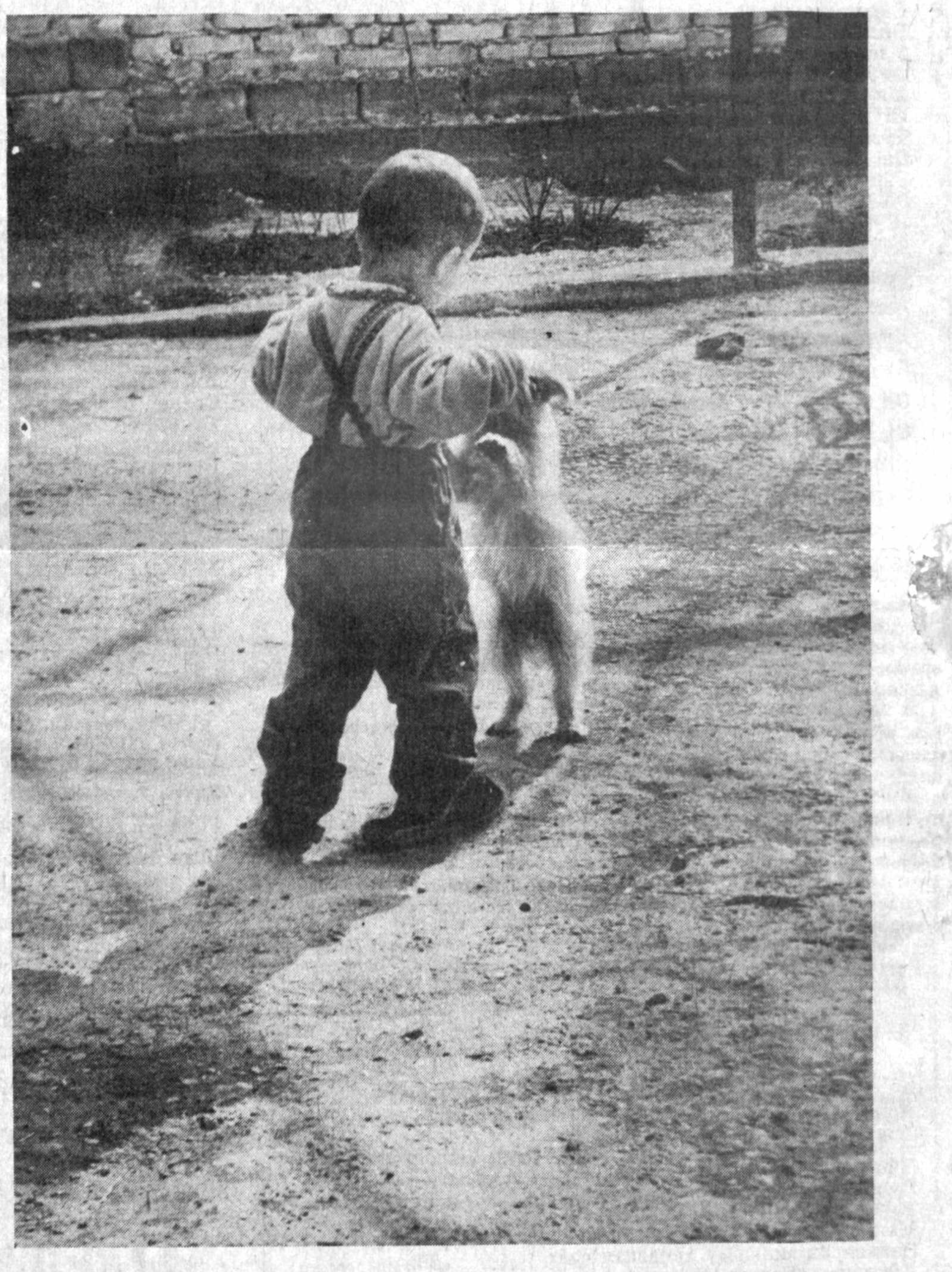

КЕЛ, СЕНИ УЙНАТАМАН.

ЙИЛНИНГ ЭНГ ЯХШИ СПОРТЧИЛАРИ

Давлат жисмоний тарбия ва спорт комитети ўтган йилда Халқаро ва республика мусобақаларида юксак натижаларга эришган йигирма нафар энг яхши спортчини аниқлади.

Улар орасида жаҳон чемпионати совриндори, хизмат кўрсатган спорт устаси Оксана Чусовитина, халқаро тоифадаги спорт усталари — фристайл бўйича жаҳон чемпиони ва жаҳон кубоги соҳиби бўлган тошкентлик Лина Черязова, бокс бўйича жаҳон чемпионатининг кумуш совриндори, ҳарбий хизматчи Ҳикматилла Аҳметов, эркин кураш бўйича жаҳон биринчилиги совриндорлари — динамочилар Рамиль Атауллин ва Руслан Ҳинчагов, Осиё қитъаси биринчилигида тўртта олтин медални қўлга киритган эшкакчи Иван Киреев бор.

Миллий кураш бўйича Ўзбекистон Президенти соврини учун ўтказилган халқаро мусобақа ғолиби — сурхондарёлик полвон, спорт устаси Ўрол Тўраев, ўнкураш бўйича Осиё чемпиони, спорт устаси Олег Веретенников, йилнинг энг яхши футболчиси деб топилган пахтакорчи Миржалол Қосимов, шунингдек, жаҳон ва республика спорт майдонларида ўзини кўрсатган бир қанча тажрибали ва ёш спортчилар ҳам саралар қаторидан ўрин олган.

Келгуси сонларда:

- СИЗ УНИ ТАНИЙСИЗ.
- ҲАЙВОНЛАР РИЗҚИГА ХИЁНАТ

Газета саҳифаланаётганда:

БЕНЗИН ЎРНИГА ГАЗ

Наманагандаги 2523-автоколоннага қарашли машиналарнинг кўп қисми суюлтирилган газда ишлашга мослаштирилиб, қайта жиҳозланди. Ўтган йили ёнилғи-энергетика ресурсларини тежаш учун кураш қизғин тус олган пайтда бошланган бу иш ҳозир «Наманагантранс» вилоят бирлашмасининг кўпгина бўлинмаларида давом эттирилмоқда.

Автохўжалик бош муҳандиси Л. Камоловнинг хабар қилишича, аввало юк ташийдиган машиналар тежамли ва экология жиҳатидан зарари кам бўлган ёнилғида ишлайдиган қилиб, қайта жиҳозланмоқда. Юк машиналарининг бўш қатнашини камайтириш, автопоездлардан фойдаланиш йўли билан ёнилғи сарфини камайтириш чоралари кўрилмоқда.

Йўловчи ташийдиган транспортда бу масалани ҳал қилиш қийинроқ кечяпти. Лекин, наманганлик автомобилчилар бу соҳада ҳам изланишни давом эттиришмоқда. Газ билан ишлайдиган дастлабки автобуслар қатнай бошлади. Аммо, зарур асбобларни етказиб берадиган корхоналар, жумладан, Россиядаги корхоналар билан алоқанинг узилиб қолгани ишга тўсқинлик қилмоқда.

(ЎзА мухбири).

ТОВУҚ ЙИЛИДАН РОЗИМИСИЗ?

ЁҲУД ЎТГАН ЙИЛ ҲАҚИДА СУҲБАТ

Мана кўз очиб-юмгунча товуқ йили ҳам ўтди-кетди. Албатта, у ҳар кимнинг ҳаётида ўзига хос тарзда кечди. Биров биринчи қўнғироқ садоларидан энтикиб, мактаб остонасига қадам ранжида қилди. Айрим йигит-қизлар талабалик шарафига муяссар бўлдилар. Кимдир севганига етишди, хуллас, йилт этган қувонч кўнгил уйини нурлантириб юборди.

Бугунги суҳбат шу ҳақда.

Раим ЖЎРАЕВ,
Тошкент Давлат аграр дорилфунуни биринчи босқич толиби:

— Ўтган йил менинг ҳаётимда қувончли из қолдирди, тест синовларида юқори кўрсатгичга эришдим ва толиб бўлдим. Менинг ёшимдаги йигит-қиз учун бундан ортиқроқ бахт бўлмаса керак.

«Студентлик олтин даврим» дейдилар, ётоқхона ёки ижарада яшаб, у ойдан бу ойгача стипендиянинг етиб-етмай юришининг ҳам ўзгача бир гашти бор.

Тест синовлари абитуриентлар учун анчагина қўл келди. Агар бу усул янада такомиллаштирилса, яхши самара беришига ишончим комил.

Қандолат УМАРОВА,
Тошкент шаҳридаги 196-ўрта мактабнинг биринчи тоифали математика ўқитувчиси:

— Ҳа, йиллар ўтаверади, лекин ҳатто лаҳзалар аввалгисига ўхшамайди. Ўтган йил тўнғич қизим — Фароғатни яхши ниятлар билан турмушга чиқардик. Турмуш ўртоғим Бахтиёр ака докторлик илмий ишини ҳимоя қилдилар. Янги йилдан эса умидларимиз катта. Сизларга ҳам хайрли тилаклар тилаб қоламан, албатта.

Феруза ЭРМАМАТОВА,
котиба:

— Ҳар кимнинг ҳаёт йўли ҳар хил. Демак, хурсандчилик, ғам-алам, омад ва мағлубият ҳар кимнинг қисматида ҳар хил кечади. Якунланган йилга назар солсак, республикамизда осойишталик барқарор бўлди. Ватанимизнинг осмони тиниқ, ҳавоси мусаффо, суви доимо зилол бўлишини истайман. Илоҳим, ҳар йилни мана шундай йўқотишларсиз, қувончлар ила якунлайлик.

Фароғат ТЎРАЕВА,
социолог:

— Мен учун ўтган йил қимматли бўлган воқеалардан бири — республикамиз социологлар жамияти маркази ташкил топди.

Бўш вақтларимда мустақил шуғулланиб, йил давомида инглиз тилини мукаммал ўргандим. Шу билан бирга ЭҲМда ишлашнинг ҳадисини олдим. Ёшларимизга эса ҳар томонлама даврга уйғунлашишни маслаҳат берардим.

Феруза ЁҚУБОВА,
Жаҳон Иқтисодиёти ва Дипломатия дорилфунунининг инглиз тили ўқитувчиси:

— Ўтган йил мен учун тарихий бўлиб қолади. Чунки Москвада номзодлик диссертациямни ҳимоя қилдим. Яна қувончли воқеалардан бири — мен фаолият кўрсатаётган Жаҳон Иқтисодиёти ва Дипломатия дорилфунуни ташкил топганига икки йил тўлди. Биз бу кунни ўзгача бир қувонч билан нишонладик. Бу илмгоҳ республикадагина эмас, балки Марказий Осиёда ягонадир. Ҳозирги кунда қанчадан-қанча талабаларимиз Туркия, АҚШ, Германия ва бошқа ривожланган мамлакатларда таҳсил олаётир. Ўтган йил ҳаммамизнинг кўнглимизга олам-олам қувонч бахшида этди, келажакка умид ва ишонч туғдирди.

Исомиддин НОМОЗ ЎҒЛИ,
Тошкент молия олийгоҳи тўртинчи босқич толиби:

— Инсон ҳаётида эсдан чиқмайдиган ажойиб бир кун бор, у ҳам бўлса никоҳ оқшомидир. Бу кун хотирада бир умр муҳрланиб қолиши табиий. Биринчи сентябрь — Мустақиллик куни мен учун қўшалоқ байрамга айланди: севган қизимга уйландим.

Ўзимнинг ихтисослигимга оид воқеаларга келсак, республикамизда миллий пулга ўтиш жараёни бошланди ва «сўм-купон» ҳаммамизга ўзгача қувонч бахш этди. «Сўм-купон»нинг амалга кириши иқтисодий жиҳатдан ҳам тўла мустақил бўлганимиздан далолат беради. Яқин орада муомалага чиқадиган валютамиз Ўзбекистоннинг жаҳоншумул мавқеини янада оширади, деган умиддаман.

Камолотхон БАХТИЁР қизи,
«Мерос» нашриётининг компьютер оператори, техник муҳаррир:

— Умрни оқарсувга қиёс этишади. Аслида ҳам шундай. Одам вақт қандай ўтганини сезмай қолади. Ёши ўтгач, четдан туриб босиб ўтган ҳаёт йўлига назар ташлайди. Кундан-кунга жамиятимиз янгиланиб, турмуш тарзимиз тўкислашиб бормоқда. Лекин мен ҳар қандай шароитда ҳам инсон инсонлигича қолишини истайман.

Ҳозир ҳукм сураётган иқтисодий қийинчилик шароитида одамлар янада инсофли, диёнатли, меҳр-оқибатли, бир-бирига елкадош бўлиб ишлашларини истардим. Шуларни ўйлар эканман, шоир Омон Мухторнинг «Инсоф» шеъри ёдимга тушади:

Биламан, инсоннинг
феъли мураккаб,
Унда қирралар кўп...
Бари бир сизга
Инсоф мезонида
бераман баҳо...

Энди ўтган йилимиздаги йирик воқеаларга тўхталсак, Ватанимиз ривожи учун қилинган ишларнинг ҳаммаси мен учун хурсандчилик бахш этади. Ўзим ҳақимда гапирадиган бўлсам, ҳали қувончли кунларим олдинда. Янги йилда шуни кутаётирман.

Суҳбатдош
Эркин МАВЛОН.

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ.

Таҳрир ҳайъати: Одил ЁҚУБОВ, Баҳодир ЖАЛОЛОВ, Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА, Абдуқодир ЭРГАШЕВ, Алишер ТЕШАБОЕВ, Муқаддас АБДУСАМАТОВА, Муҳаммад АМИН, Аҳрор АҲМЕДОВ — Бош муҳаррир ўринбосари, Рустам БОЙМУҲАММАД, Зайниддин МАМАДАЛИЕВ, Карим РАҲИМ, Сирожиддин РАУФ, Зайниддин РИХСИЕВ — масъул котиб, Ислом ҲАМРО.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г-746 39084 нусхада босилди, ҳажми — 3 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 20.30.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6